

AC-015048

Seat No _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November - 2024

BA00C501 : Sanskrit

(Sangyaprakaranam (Siddhant Kaumudī) - Charpatpanjarika)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (अ) सूत्रो समञ्जसोः (गमे ते भे) 6
- (1) हलन्त्यम्। १-३-३
- (2) आदिरन्त्येन सहेता। १-१-७१
- (3) ऊकालोडङ्गस्वदीर्घप्लुत। १-२-२७
- (4) तस्यादित उदात्तमर्धह्रस्वम्। १-१-९०
- (ब) टूकनोध लभोः (गमे ते भे) 8
- (1) पाणिनि-क्रत्यायन-पतञ्जलि
- (2) सवर्ष संज्ञा
- (3) शिवसूत्रो - माहेश्वर सूत्रो
- (4) उदात्त-अनुदात्त-स्वरितसंज्ञा
- 2 (अ) सूत्रो समञ्जसोः (गमे ते भे) 6
- (1) तपरस्तत्कालस्य।
- (2) पर सन्निकर्ष सहिता।
- (3) स्वं रूपं शब्दस्याशब्दसंज्ञा।
- (4) सुप्तिङन्तं पदम्।
- (ब) टूकनोध लभोः (गमे ते भे) 8
- (1) उपसर्ग
- (2) अवसान
- (3) विभाषा
- (4) वृद्धि-संज्ञा

- 3 (अ) नीचेनाभांथी कोर्षपण भे श्लोकोनुं भाषांतर करो: 6
- (1) यावद्वित्तोपार्जनसक्तस्तावन्निजपरिवारो रक्तः।
पश्चाज्जीवति जर्जरदेहे वार्ता कोऽपि न पृच्छति गेहे ॥
 - (2) दिनयामिन्यौ सायं प्रातः शिशिरवसन्तौ पुनरायातः।
कालः क्रीडति गच्छत्यायुस्तदपि न मुञ्चत्याशावायुः ॥ १२ ॥
 - (3) सुरमन्दिरतरुमूलनिवासः शय्या भूतलमजिन वासः।
सर्वपरिग्रह भोगत्यागः कस्य सुखं न करोति विरागः ॥
 - (4) कामं क्रोधं लोभं मोहं त्यक्त्वाऽऽत्मानं भावय कोऽहम्।
आत्मज्ञानविहीना मूढास्ते पच्यन्ते नरकनिगूढा ॥
- (ब) टूंकनोंध लभोः (गमे ते भे) 8
- (1) मोहनाशन अने तृष्णात्याग
 - (2) सौन्दर्यनी अनित्यता
 - (3) योग अने भक्तिनुं महत्व
 - (4) स्तोत्रपाठनुं इण
- 4 शंकरायार्यना ज्वापन अने कृतिओ विशे नोंध लभो. 14
- अथवा
- स्तोत्रकाव्य तरीके यर्पटपञ्चरिक्तानुं मूल्यांकन करो.
- 5 (अ) योग्य विकल्प पसंद करी भाली जग्या पूरो: 7
- (1) जम् प्रत्याहारमा _____ वर्णोना समावेश थाय छे.
(स्वरो, उष्माक्षरो, अनुनासिको)
 - (2) पाणिनिनी मातानुं नाम _____ छतुं.
(गार्गी, दाक्षी, सती)
 - (3) ह्रस्व अ कारनी _____ संज्ञा थाय छे.
(वृद्धि, गुण, उपधा)
 - (4) माहेश्वरसूत्रोमां अन्ते जोडेला व्यंजननी _____ संज्ञा थाय छे.
(सवर्ण, ईत्, पट)
 - (5) शंकरायार्य _____ प्राप्तिनी तृष्णानो त्याग करवानुं कहे छे.
(धन, मोह, ज्ञान)

(6) શંકરાચાર્યના પિતાનું નામ _____ હતું.

(શિવદત્ત, શિવગુરુ, શિવરામ)

(7) _____ ની પાંદડી પર રહેલું જળ ચપળ છે.

(ગુલાબ, કરણ, કમળ)

(બ) યોગ્ય જોડકાં જોડો:

7

(અ)

(બ)

(1) વર્ણસમાખ્યા

(A) પદ

(2) કાત્યાયન

(B) દ્વિવિધ

(3) સુબન્ત

(C) રાત

(4) પ્રયત્ન

(D) હથોડો

(5) યામિની

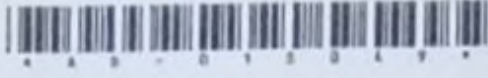
(E) વાર્તિકકાર

(6) મુદ્ગર

(F) અસાર

(7) સંસાર

(G) માહેશ્વરસૂત્ર

AD-015049

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November - 2024

BA00C502 : Sanskrit

(Shrimad Bhagavad Gita)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (अ) नीचेनाभांधी कोर्धपण अेक श्लोकनो ससंदर्भ अनुवाद करो: 4
- (1) कुलक्षये प्रणश्यन्ति कुलधर्माः सनातनाः।
धर्मो नष्टे कुलं कृत्स्नमधर्मोऽभिभवत्युत॥
- (2) नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः।
न चैनं क्लेदयन्त्यापो न शोषयति मारुतः॥
- (ब) टूंकनोंध लभोः (गभे ते भे) 10
- (1) अर्जुनविषादः।
- (2) स्थितप्रज्ञस्य लक्षणानि।
- (3) कर्मयोगः।
- (4) गीतायाः यज्ञभावना।
- 2 (अ) नीचेनाभांधी कोर्धपण अेक श्लोकनो ससंदर्भ अनुवाद करो: 4
- (1) काम एष क्रोध एष रजोगुणसमुद्भवः।
महाशनो महापाप्मा विद्भवन्मिह वैरिणम्॥
- (2) चातुर्णर्यं मया सृष्टं गुणकर्मविभागशः।
तस्य कर्तारमपि मां विद्ध्यकर्तारमव्ययम्॥
- (ब) टूंकनोंध लभोः (गभे ते भे) 10
- (1) अवतारवाद।
- (2) ज्ञानस्य महिमा।
- (3) कर्म-अकर्म-विकर्म।
- (4) ध्यानयोगः।

- 3 (अ) नीचेनाभांधी कोईपल्ल ओक श्लोकनो ससंदर्भ अनुवाद करो: 4
- (1) विद्याविनयसम्पन्ने ब्राह्मणे गवि हस्तिनि।
शुनि चैव श्रपाके च पण्डिताः समदर्शिनः ॥
- (2) युक्ताहारविहारस्य युक्तचेष्टस्य कर्मसु।
युक्तस्वप्नावबोधस्य योगो भवति दुःखहा ॥
- (ब) टूंकनोंध लपो: (गमे ते भे) 10
- (1) परमात्मनः सर्वव्यापित्वम्।
- (2) अधिभूतं-अधिदैवं-अधियज्ञः।
- (3) शुक्ल-कृष्ण गति।
- (4) राजविद्याराजगुह्ययोगः।
- 4 'भगवद्गीतामां जवन जववानी कणा' - समजवो. 14
- अथवा
- 'भगवद्गीता अने महाभारत' विशे विवेचनात्मक नोंध लपो.
- 5 (अ) नीचेना प्रश्नोनो योग्य विकल्प पसंद करी जवाब लपो: 8
- (1) लोकसंग्रह भाटे श्रीकृष्ण कोनुं दष्टांत आपे छे?
- (अ) जनक (ब) दशरथ
- (क) भरत
- (2) भक्तोना केटला प्रकार छे?
- (अ) 9 (ब) 12
- (क) 4
- (3) श्रीकृष्णना शंभनुं नाम शुं छे?
- (अ) देवदत्त (ब) पांचजन्य
- (क) सुधोष
- (4) भगवद्गीतामां कुल केटला अध्याय छे?
- (अ) 18 (ब) 19
- (क) 20
- (5) गीताजना श्लोकोनी संख्या केटली छे?
- (अ) 800 (ब) 1100
- (क) 700
- (6) संजय युद्धनी विगत कोने कहे छे?
- (अ) विदुर (ब) धृतराष्ट्र
- (क) गांधारी

(7) પ્રકૃતિ કેટલા પ્રકારે વિભાગ પામેલી છે?

(અ) 8

(બ) 7

(ક) 6

(8) જ્ઞાનીઓએ પ્રણામ-સેવા કરી પછી શું કરીને જ્ઞાન મેળવવું જોઈએ?

(અ) ધન આપીને

(બ) પ્રશ્નો પૂછીને

(ક) દૂર રહીને

(બ) જોડકાં જોડો:

6

(1) કેશવ: - આત્મા

(2) ગુડાકેશ: - શ્રેય:

(3) ત્રૈગુણ્યવિષયા: - કૂર્મ:

(4) સ્થિતપ્રજ્ઞ: - વેદા:

(5) નાયં હન્તિ ન હન્યતે - અર્જુન:

(6) સ્વધર્મે નિઘનમ્ - શ્રીકૃષ્ણ:

AE-015050

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November - 2024

BA00C503 : Sanskrit

(Sanskrit Bhasha Pravesh, Chhand)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 (अ) नीचेनामांथी कोठपण आठ वाक्योनो संस्कृतमांथी गुजरातीमां अनुवाद करो: 8

- (1) स्यूतः अत्र अस्ति।
- (2) वयं प्रतिदिनं महापुरुषाणां चरित्रं पठामः।
- (3) अध्यापिकायाः वामतः मानचित्रं अस्ति।
- (4) रुग्णः कष्टेन रोदिति।
- (5) अधुना जम्बीरं कर्तयतु।
- (6) मशकः दशति।
- (7) छात्राः व्याख्यानं श्रुण्वन्ति।
- (8) बालः पर्यङ्के निद्राति।
- (9) जनाः प्रातः काले सपादपङ्क्तेन मन्दिरं गच्छन्ति।
- (10) वानरः शीघ्रं शीघ्रं जलं पीतवान्।

(ब) नीचेनामांथी कोठपण ९ वाक्योना मात्र वचन ओणभावो: 6

- (1) गिर्योः मध्ये सूर्योदयः शोभते।
- (2) मार्जारः मृषकं गृह्णाति।
- (3) शिष्याः उपदेशं श्रुण्वन्ति।
- (4) तन्तुवायः पटं वयति।
- (5) पक्षिणः शाखासु उपविशन्ति।
- (6) तौ इक्षुं खादतः।
- (7) आवा संस्कृतेन पत्रं लिखावः।
- (8) युवकः घटीं पश्यति।

2 (अ) नीचेनामांथी कोठपण आठ वाक्योनो संस्कृतमां अनुवाद करो: 8

- (1) आ हाथी छे.
- (2) विवेकानंदना गुरु रामकृष्ण छे.
- (3) अध्यापिकानी आगण विद्यार्थीओ छे.

- (4) બહેન રસોડામાં રાંધે છે.
- (5) માછલી પાણીમાં તરે છે.
- (6) ધોબી કપડાં ધુવે છે.
- (7) માર્ગની બંને બાજુ ઘરો છે.
- (8) સિંહ ગૂંચામાં વસે છે.
- (9) સૈનિક દેશનું રક્ષણ કરે છે.
- (10) વિદ્યાલયમાં સંગીતનો કાર્યક્રમ છે.

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ છ સંખ્યાને સંસ્કૃત ભાષામાં લખો:

6

(1) ૮	(2) ૧૪
(3) ૧૭	(4) ૨૯
(5) ૩૩	(6) ૩૬
(7) ૪૧	(8) ૪૬

3 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક સુભાષિત સંસ્કૃતમાં સમજાવો:

7

- (1) શતેષુ જાયતે શૂરઃ સહસ્રેષુ ચ પણ્ડિતઃ।
વક્તા દશસહસ્રેષુ દાતા ભવતિ વા ન વા॥
- (2) હસ્તસ્ય મૂષણં દાનં સત્યં કણ્ઠસ્ય મૂષણમ્।
શ્રોત્રસ્ય મૂષણં શાસ્ત્રં મૂષણૈઃ કિં પ્રયોજનમ્॥

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક વિષય પર સંસ્કૃતમાં સાત-આઠ વાક્યો લખો:

7

- (1) સ્વપરિચયઃ।
- (2) મમ દેશઃ।

4 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છન્દ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો:

10

- (1) શાર્દૂલવિક્રિડીતમ્।
- (2) સ્ત્રગ્ધરા।
- (3) વસન્તતિલકા।
- (4) ઉપજાતિ।

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક છન્દનું ગણબંધારણ જણાવી છન્દની

4

ઓળખ આપો:

- (1) શાન્તાકારં મુજગશયનં પદ્મનાભં સુરેશં
વિદ્યાધારં ગગનસદૃશં મેઘવર્ણં શુભાઙ્ગમ્।
લક્ષ્મીકાન્તં કમલનયનં યોગિભિર્ધ્યાનગમ્યમ્
વન્દે વિષ્ણુ મવભયહરં સર્વલોકૈકનાથમ્॥

- (2) वीचीवातैः सीकरक्षोदशीतै-
 राकर्षद्भिः पद्मकिङ्कजल्कगन्धाम्।
 माहे मोहे रामभद्रस्य जीवं
 स्वैरं स्वैरं प्रेरितैस्तर्पयेति॥

5 (अ) योग्य विकल्प पसंद करी जाली जग्या पूरोः 8

- (1) _____ ग्रन्थपालौ। (एषः, एतौ, एते)
- (2) फलानि _____ सन्ति। (वृक्षेषु, वृक्षात्, वृक्षम्)
- (3) अध्यापकः _____ प्रदर्शनं करोति। (चित्रः, चित्रम्, चित्रस्य)
- (4) सीता वनम् _____ । (गतवान्, गतवती, गतवत्)
- (5) सपादसप्तवादनम् अटले _____ (पोशा सात, सात, सवा सात)
- (6) ननमयय गणभंधारण _____ छन्दुं छे. (मालिनी, शालिनी, हरिणी)
- (7) अनुष्टुप छन्दमां दरेक पादनां _____ अक्षर लघु होय छे. (सातमो, छट्ठो, पांचमो)
- (8) द्रुतविलंबित छन्दना दरेक चरणां _____ अक्षरो होय छे. (12, 17, 14)

(ब) योग्य विकल्प पसंद करी जोडकां जोडाः 6

(अ)	(ब)
(1) ग्राहकौ	(1) सन्ति।
(2) एषा	(2) सप्तमी।
(3) शाखासु	(3) यमनसभलगा।
(4) जनाः	(4) नसमरसलगा।
(5) शिखरिणी	(5) क्रीणत।
(6) हरिणी	(6) नदी।

AF-015052

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November - 2024

BA00C505 : Sanskrit

Sankhyakarika - Ishwarkrushnavirachit

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) પ્રશ્નપત્રના બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
(2) પ્રશ્નની જમણી બાજુ આપવામાં આવેલા અંક ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક કારિકા સમજાવો: 5
(1) દૃષ્ટવદાનુશ્રવિકઃ સ હ્યવિશુદ્ધિસ્યાતિશયયુક્તઃ।
તદ્વિપરીતઃ શ્રેયાન્ વ્યક્તાવ્યક્તજ્ઞવિજ્ઞાનાત્ ॥
(2) સંઘાતપરાર્થત્વાત્ ત્રિગુણાદિવિપર્યયાદધિષ્ઠાનાત્।
પુરુષોઽસ્તિ ભોક્તૃભાવાત્ કૈવલ્યાર્થમ્ પ્રવૃત્તેશ્ચ ॥
(બ) ઈશ્વરકૃષ્ણા અનુસાર પ્રકૃતિના અસ્તિત્વને સિદ્ધ કરતી દલીલો ચર્ચો. 9
અથવા

ટૂંકનોંધ લખો: (બંને)

- (1) સત્કાર્યવાદઃ
(2) ત્રિવિધમ્ પ્રમાણમ્

- 2 (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ એક કારિકા સમજાવો: 5
(1) પુરુષસ્ય દર્શાનાર્થ કૈવલ્યાર્થ તથા પ્રધાનસ્ય।
પંગ્વન્ધવદુભયોરપિ સંયોગસ્તત્કૃતઃ સર્ગઃ ॥
(2) સર્વં પ્રત્યુપમોગં યસ્માત્ પુરુષસ્ય સાઘયતિ બુદ્ધિઃ।
સૈવ ચ વિશિનષ્ટિ પુનઃ પ્રધાનપુરુષાન્તરં સૂક્ષ્મમ્ ॥
(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો: 9
(1) સાંખ્યાનુસારં સર્ગપ્રક્રિયા
(2) ત્રિવિધમ્ અન્તઃકરણમ્
(3) લિંગશરીરમ્
(4) ત્રિગુણાત્મિકા પ્રકૃતિઃ

- 3 (अ) नीचेनाभांधी कोर्षपण अेक कारिका समजावो: 5
- (1) वत्सविवृद्धिनिमित्तं क्षीरस्य यथा प्रवृत्तिरजस्य।
पुरुषविमोक्षनिमित्तं तथा प्रवृत्तिः प्रधानस्य॥
- (2) प्राप्ते शरीरभेदे चरितार्थत्वात् प्रधानविनिवृत्तौ।
एकान्तिकमात्यन्तिकमुभयं कैवल्यमाप्नोति॥
- (ब) नीचेनाभांधी कोर्षपण भे टूंकनोंध लण्णो: 9
- (1) नव प्रकारनी तुष्टिओ
- (2) आठ प्रकारनी सिद्धिओ
- (3) विपर्यय
- (4) भावसृष्टि अने पुनर्जन्म
- 4 सांध्यदर्शनना सिद्धांतोनी विगतवार थर्या करो. 14
- अथवा
- सांध्यदर्शननो उद्भव अने विकास थर्या.
- 5 (अ) योग्य विकल्प पसंढ करी उत्तर आपो: 7
- (1) वैदिक दर्शनोना केटला प्रकार मानवामां आवे छे?
- (अ) त्रण (ब) छ
- (क) थार
- (2) सांध्यकारिकानी प्रथम कारिकामां दुःखना केटला प्रकार गणाव्या छे?
- (अ) त्रण (ब) बार
- (क) थार
- (3) मात्र विकृति ज डोय अेवा पदार्थो केटला छे?
- (अ) सोण (ब) सात
- (क) छ
- (4) सत्वगुणने केवो मानवामां आव्यो छे?
- (अ) थल (ब) लघु अने प्रकाशक
- (क) आवरण
- (5) पांथ तन्मात्राओमांधी शेनी उत्पत्ति धाय छे?
- (अ) पांथ शानेन्द्रिय (ब) पांथ कर्मेन्द्रिय
- (क) पांथ महाभूत

(6) અહંકાર, બુદ્ધિ અને મન એ ત્રણનાં સમૂહને શું કહે છે?

(અ) બાધકરણ

(બ) અંતઃકરણ

(ક) શુદ્ધિકરણ

(7) અભિમાનને કોનું લક્ષણ ગણાવ્યું છે?

(અ) મન

(બ) પ્રકૃતિ

(ક) અહંકાર

(બ) યોગ્ય જોડકાં જોડો:

(અ)

(બ)

(1) સાંખ્યસૂત્રકાર:

(1) બુદ્ધિધર્મ:

(2) ષષ્ઠિતન્ત્રસ્ય કર્તા

(2) પ્રકૃતિલય:

(3) અધ્યવસાયો

(3) અપવર્ગ: ઇષ્યતે

(4) મૂલપ્રકૃતિ:

(4) પञ્ચશિખ:

(5) વૈરાગ્યાત્

(5) કપિલમુનિ:

(6) જ્ઞાનેન

(6) ત્રિવિધમ્

(7) અનુમાનમ્

(7) અવિકૃતિ:

AG-015054

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2024

BA00C507 : Sanskrit

(Essay)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1	વૈદિક દેવતાઓનું સ્વરૂપ.	14
	અથવા	
1	ભારતીય દર્શનમાં મોક્ષવિચાર.	14
2	અષ્ટાદશ પુરાણોનો પરિચય.	14
	અથવા	
2	આદિકાવ્ય રામાયણ.	14
3	સંસ્કૃત સાહિત્યમાં નીતિકાવ્યો.	14
	અથવા	
3	કાલિદાસના રૂપકોમાં નાયકો અને નાયિકાઓ.	14
4	સંસ્કૃત સ્તોત્ર સાહિત્ય.	14
	અથવા	
4	ભારતીય દર્શનમાં કર્મ અને પુનર્જન્મનો સિદ્ધાંત.	14
5	(અ) નીચેના વૈકલ્પિક પ્રશ્નોના જવાબ આપો :	8
	(1) ધૃત્વાનીય પ્રધાન દેવતા કોણ છે?	
	(અ) ચન્દ્ર (બ) અગ્નિ	
	(ક) સૂર્ય	
	(2) ત્રિવિક્રમ કોનું વિશેષણ છે?	
	(અ) ઈન્દ્ર (બ) વિષ્ણુ	
	(ક) આદિત્ય	

- (3) रामायणमां कर्ष शैलीनो प्रयोग थयो छे?
 (अ) वेदर्षी (ब) पांचाली
 (क) गौडी
- (4) क्या नाटकनी नायिका स्वर्गनी अप्सरा छे?
 (अ) अभिज्ञानशाकुन्तलम् (ब) विक्रमोर्वशीयम्
 (क) मालविकाग्निमित्रम्
- (5) ऋग्वेदना सातमा मंडलना ऋषि कोष छे?
 (अ) वशिष्ठः (ब) वामदेवः
 (क) विश्वामित्रः
- (6) सांख्यदर्शन अनुसार क्या मूल तत्वो छे?
 (अ) विद्या-अविद्या (ब) पुरुष-प्रकृति
 (क) ज्ञान-अज्ञान
- (7) सौधी प्राचीन वेदनुं नाम शुं छे?
 (अ) ऋग्वेद (ब) यजुर्वेद
 (क) सामवेद
- (8) नीतिशतकना रचयिता कोष छे?
 (अ) शुकाचार्य (ब) लर्तुहरि
 (क) याज्ञक्य

(ब) योग्य जोडकां जोडो :

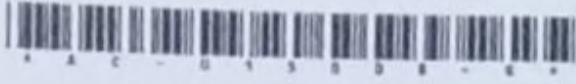
6

A

- (1) दुष्यंत
 (2) ब्रह्मपुराण
 (3) पंचमोवेद
 (4) अग्नि
 (5) शिवतांडवस्तोत्रना कर्ता
 (6) ईन्द्र

B

- (1) महाभारत
 (2) पृथ्वी स्थानीय देव
 (3) रावण
 (4) वज्रिन्
 (5) शकुन्तला
 (6) प्रथम पुराण

AC-015008-G

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2024

BA00C501 : Economics

(Macro Economics - I)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

1 નાણું એટલે શું? નાણાંના મુખ્ય અને ગૌણ કાર્યો વિષે વિસ્તારથી ચર્ચા કરો. 14

અથવા

1 ભારતમાં નાણાંનાં પુરવઠાના માપદંડો જણાવી, નાણાંનાં પુરવઠાને ક્યા ક્યા પરિબલો અસર કરે છે તેની વિગતે નોંધ લખો. 14

2 પ્રો. ઇરવીન ફિશરના નાણાં પરિમાણના સમીકરણની ઉદાહરણ સહિતની ટીકાત્મક ચર્ચા કરો. 14

અથવા

2 (અ) ભાવસૂચક આંકની રચના સમજાવો. 7

(બ) ભાવ સૂચકઆંકની મર્યાદાઓ જણાવો. 7

3 “પુરવઠો પોતે પોતાની માંગનું સર્જન કરે છે”. ટીકાત્મક મૂલ્યાંકન કરો. 14

અથવા

3 પ્રો. પીગુના વેતનકાપના સિદ્ધાંતની સવિસ્તાર આકૃતિસહિત સમજૂતી આપો. 14

4 પ્રો. કેઈન્સનો વપરાશ વિધેયનો ખ્યાલ સમજાવી તેને અસર કરતાં પરિબલો ચર્ચો. 14

અથવા

4 મૂડીરોકાણ ગુણક એટલે શું? તેની ઉદાહરણ સહિતની સમજૂતી આપો. 14

5 નીચે આપેલ વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો:

14

- (1) નાણાંના પુરવઠાના ચાર માપદંડમાં કયું સૌથી સંકુચિત નાણું છે?
- (અ) M_1 (બ) M_2
(ક) M_3 (ડ) M_4
- (2) નાણાંના મુખ્ય કાર્યો કેટલા છે?
- (અ) 3 (બ) 2
(ક) 4 (ડ) 5
- (3) $M=PKR$ સમીકરણમાં K નો અર્થ શું થાય છે?
- (અ) રોકડ પુરાંત (બ) નાણાંનો પુરવઠો
(ક) વાસ્તવિક આવક (ડ) કાયમી આવક
- (4) “લોકો નાણાંને રોકડ સ્વરૂપમાં કે તરલ સ્વરૂપમાં રાખવા માટે માંગ કરે છે”. આ વિધાન કોનું છે?
- (અ) કાઉથર (બ) લીપ્સી
(ક) કેઈન્સ (ડ) માર્શલ
- (5) નાણાંનું મૂલ્ય અને સપાટી વચ્ચે કેવો સંબંધ રહેલ છે?
- (અ) સીધો (બ) વ્યસ્ત
(ક) સપ્રમાણ (ડ) કોઈ સંબંધ નથી
- (6) નીચેનામાંથી કયું સમીકરણ પ્રો. ફિશરનું છે?
- (અ) $M=PKR$ (બ) $MV=PKR$
(ક) $M=PKT$ (ડ) $MV=PT$
- (7) રોકડ પ્રવાહ સમીકરણમાં નાણાંના કયા કાર્યને પ્રાધાન્ય આપવામાં આવેલ છે?
- (અ) વિલંબિત ચુકવણી (બ) મૂલ્યના સંગ્રાહક
(ક) વિનિમય માધ્યમ (ડ) હિસાબનું એકમ
- (8) પ્રો. ફીડમેન માનવસંપત્તિ અને બિન-માનવસંપત્તિ વચ્ચેનો ગુણોત્તરને કઈ સંજ્ઞા દ્વારા સમજાવવામાં આવેલ છે?
- (અ) W (બ) U
(ક) re (ડ) V

- (9) બજારનો પ્રશિષ્ટ નિયમ આપનાર અર્થશાસ્ત્રીનું નામ આપો.
- (અ) પીગુ (બ) માર્શલ
(ક) રિકાર્ડો (ડ) જે.બી.સે
- (10) વેતન કાપનો સિદ્ધાંત આપનાર અર્થશાસ્ત્રી કોણ હતા?
- (અ) કેઈન્સ (બ) પીગુ
(ક) રિકાર્ડો (ડ) જે.બી.સે
- (11) જે.બી.સેના નિયમ મુજબ પુરવઠો વધે તો માંગ
- (અ) ઘટે (બ) વધે
(ક) સ્થિર રહે (ડ) કોઈ નહીં
- (12) કેઈન્સના મતે આવક રોજગારીનો સિદ્ધાંત શાના પર આધારિત છે?
- (અ) અસરકારક માંગ (બ) પુરવઠો
(ક) વેપાર (ડ) ઉત્પાદન
- (13) સીમાંત વપરાશવૃત્તિ અને સીમાંત બચતવૃત્તિનો સરવાળો
- (અ) એકમ બરાબર થાય (બ) શૂન્ય થાય
(ક) 100 થાય (ડ) કોઈ પણ નહીં
- (14) રોજગારી ગુણકનો ખ્યાલ કોણે આપ્યો હતો?
- (અ) કેઈન્સે (બ) કહાન
(ક) પીગુ (ડ) માર્શલ

AD-015009-G

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November - 2024

BA00C502 : Economics

(International Economics)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 ડેવિડ રિકાર્ડોનો તુલનાત્મક ખર્ચ તફાવતનો સિદ્ધાંત ટીકાત્મક રીતે સમજાવો. 14
અથવા
- 1 આંતરરાષ્ટ્રીય વ્યાપાર અંગેનો ભૌતિક સાધન વિપુલતાનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 14
- 2 વેપાર સંરક્ષણની તરફેણની દલીલો ચકાસો. 14
અથવા
- 2 દરખાસ્ત રેખાઓ એટલે શું? દરખાસ્ત રેખાઓની મદદથી વેપારની શરતો કેવી રીતે નિર્ધારિત થાય છે તે સમજાવો. 14
- 3 પરિવર્તનશીલ વિનિમય દરનો અર્થ આપી, તેના લાભાલાભની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 3 વિનિમય દર અંગેના સમખરીદ શક્તિના સિદ્ધાંતની ચર્ચા કરી, તેની મર્યાદાઓનું પૃથક્કરણ કરો. 14
- 4 લેણદેણની તુલાની અસમતુલાના કારણો સમજાવો. 14
અથવા
- 4 લેણદેણની તુલાની ખાધ દૂર કરવાના નાણાકીય અને બિનનાણાકીય ઉપાયોની ચર્ચા કરો. 14

- (1) આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારના મૂળમાં _____ મુખ્ય બાબત છે.
 (અ) વિનિમય (બ) સહકાર
 (ક) શ્રમ વિભાજન
- (2) આંતરરાષ્ટ્રીય વેપારનો સાધન પ્રમાણનો સિદ્ધાંત _____ આપ્યો છે.
 (અ) રિકાર્ડો (બ) પીગુ
 (ક) હેક્યર-ઓહલીન
- (3) નિરપેક્ષ ખર્ચ તફાવતનો ખ્યાલ કયા અર્થશાસ્ત્રીએ આપ્યો છે?
 (અ) મિલ (બ) રિકાર્ડો
 (ક) એડમ સ્મિથ
- (4) સમખરીદ શક્તિના સિદ્ધાંતની રજૂઆત કરનાર અર્થશાસ્ત્રી _____ છે.
 (અ) ગુસ્ટાઉ કેસલ (બ) કેઈન્સ
 (ક) રોબિન્સ
- (5) સાધન વેપારની શરતોનો ખ્યાલ _____ એ આપ્યો છે.
 (અ) જોકોબ વાઈનર (બ) ટાઉસિંગ
 (ક) ઓહલીન
- (6) દરખાસ્ત રેખાનો ખ્યાલ _____ એ આપ્યો છે.
 (અ) મિલ (બ) રિકાર્ડો
 (ક) એક પણ નહીં
- (7) _____ વિનિમય દર સરકારના સત્તાવાર આદેશ દ્વારા નક્કી થાય છે.
 (અ) સ્થિર (બ) પરિવર્તનશીલ
 (ક) તરતા
- (8) મુક્ત બજારમાં પરિવર્તનશીલ વિનિમય દર વિદેશી હૂંડિયામણના _____ દ્વારા નક્કી થાય છે.
 (અ) માંગ (બ) માંગ અને પુરવઠા
 (ક) પુરવઠા

- (9) લેણદેણની તુલાના કેટલા વિભાગો છે?
- (અ) ચાર (બ) ત્રણ
(ક) પાંચ
- (10) પરિવર્તનશીલ વિનિમય દર એટલે અસ્થિર વિનિમય દર।
- (અ) સાચું (બ) ખોટું
- (11) વેપાર તુલાએ _____ વસ્તુઓની આયાત-નિકાસનું મૂલ્ય દર્શાવતું સરવૈયું છે.
- (અ) ભૌતિક (બ) અભૌતિક
(ક) વપરાશી
- (12) લેણદેણની તુલાનો હિસાબ _____ ના સિદ્ધાંત મુજબ લખવામાં આવે છે.
- (અ) એકનોંધી નામા પદ્ધતિ (બ) દ્વિનોંધી નામા પદ્ધતિ
(ક) હિસાબી પદ્ધતિ
- (13) સરકાર જ્યારે ચલણના બાહ્ય મૂલ્યમાં ઘટાડો જાહેર કરે ત્યારે તેને _____ કહે છે.
- (અ) અવમૂલ્યન (બ) અધિમૂલ્યન
(ક) એક પણ નહીં
- (14) નીચેનામાંથી કયા ખાતા દ્વારા લેણદેણની તુલાને સમતોલ બનાવવામાં આવે છે.
- (અ) ચાલુ (બ) મૂડી
(ક) અનામત

AE-015010-G

Seat No. _____

B. A. (Sem-V) Examination

November - 2024

BA00C503 : Economics

(Indian Economy-III)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : દરેક પ્રશ્નનાં ગુણ સરખા છે.

- 1 ભારતમાં રાષ્ટ્રીયકૃત બેન્કોની સિદ્ધિઓ અને મર્યાદાઓ સમજાવો. 14
અથવા
- 1 (અ) સ્મોલ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ડેવલોપમેન્ટ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયા સમજાવો. 14
(બ) પ્રાદેશિક ગ્રામીણ બેન્ક સમજાવો.
- 2 અંદાજપત્ર એટલે શું? અંદાજપત્રમાં દર્શાવતા જુદા જુદા પ્રકારના ખાધના પ્રકાર સમજાવો. 14
અથવા
- 2 2024-25ના ભારતના કેન્દ્રિય અંદાજપત્રની સમીક્ષા કરો. 14
- 3 ભારતીય કરમાળખાના ઉદ્દેશો અને તેની મર્યાદાઓ સમજાવો. 14
અથવા
- 3 ગુડ્સ એન્ડ સર્વિસ ટેક્સ (GST)ના લક્ષણો સમજાવી તેના ફાયદાઓ ચર્ચો. 14
- 4 ભારતમાં ભાવવધારાના કારણો સમજાવો. 14
અથવા
- 4 ભારતમાં ભાવવધારો નિયંત્રિત કરવા સરકારે લીધેલા પગલાંની ચર્ચા કરો. 14

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો. (MCQ)

14

- (1) ભારતમાં 14 મોટી બેન્કોનું રાષ્ટ્રીયકરણ ક્યારે કરવામાં આવ્યું હતું?
(અ) 1991 (બ) 1969
(ક) 1951 (ડ) 2009
- (2) સ્મોલ ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ડેવલોપમેન્ટ બેન્ક ઓફ ઈન્ડિયાનું ટૂંકું નામ આપો.
(અ) SIDBI (બ) SFCI
(ક) SDBI (ડ) SBI
- (3) HDFC એ કઈ બેન્ક કહેવાય?
(અ) સરકારી બેન્ક (બ) વિદેશી બેન્ક
(ક) ખાનગી બેન્ક (ડ) સહકારી બેન્ક
- (4) કુલ મહેસૂલી આવક કરતા કુલ મહેસૂલી ખર્ચ વધી જાય ત્યારે કઈ ખાધ ઉદ્ભવે છે?
(અ) રાજકોષિય ખાધ (બ) પ્રાથમિક ખાધ
(ક) મૂડી ખાધ (ડ) મહેસૂલી ખાધ
- (5) તેજના સમયમાં કેવું અંદાજપત્ર તૈયાર કરવામાં આવે છે?
(અ) ખાધવાળું (બ) પુરાંતવાળું
(ક) સમતોલ (ડ) અસમતોલ
- (6) વ્યાજની આવક કઈ આવક કહેવાય?
(અ) મૂડી (બ) મહેસૂલી
(ક) અનિશ્ચિત (ડ) અનૈતિક
- (7) રાજકોષિય ખાધ - વ્યાજની ચૂકવણી = _____
(અ) અંદાજપત્રિય ખાધ (બ) મહેસૂલી ખાધ
(ક) પ્રાથમિક ખાધ (ડ) રાજકોષિય ખાધ
- (8) ભારતમાં GST કયા વર્ષથી અમલમાં આવ્યો?
(અ) 2005 (બ) 2007
(ક) 2017 (ડ) 2018
- (9) _____ એ કોઈ પણ પ્રત્યક્ષ બદલાની અપેક્ષા સિવાય વ્યક્તિ દ્વારા સરકારને કરવામાં આવતું ફરજિયાત યોગદાન છે.
(અ) દંડ (બ) કરવેરા
(ક) ફી (ડ) ઉપરનું એક પણ નહીં

- (10) સેવા વેરો _____
 (અ) વિશિષ્ટ કર (બ) હીર્યમાન કર
 (ક) પ્રત્યક્ષ કર (ડ) પરોક્ષ કર
- (11) ભવિષ્યમાં ભાવવધારો થવાનો છે, એવી આગાહીથી લોકો _____ કરે છે.
 (અ) સંગ્રહખોરી (બ) કાળાબજાર
 (ક) નફાખોરી (ડ) બ્રષ્ટાચાર
- (12) _____ નીતિ એટલે સરકારની જાહેર આવક-ખર્ચ અંગેની નીતિ, કરવેરા વિષયક અને જાહેર ઋણની નીતિ.
 (અ) ભાવનિયમન (બ) નાણાકીય
 (ક) રાજકોષિય (ડ) વહીવટી
- (13) સરકારે _____ ના પુરવઠામાં કરેલો વધારો ભાવવૃદ્ધિનું કારણ બને છે.
 (અ) નાણાં (બ) ચીજવસ્તુઓ
 (ક) અનાજ (ડ) માલસામાન
- (14) કાયદા માન્ય પ્રવાહિતાના દરને અંગ્રેજીમાં શું કહેવાય છે?
 (અ) CRR (બ) BR
 (ક) RRR (ડ) SLR

AF-015011-G

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November - 2024

BA00C504 : Economics

(Co-Operation (સહકાર))

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

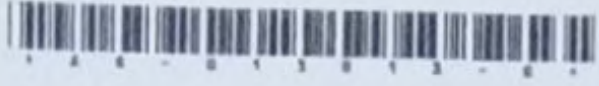
- 1 સહકારની વ્યાખ્યા આપી સહકારના ગમે તે ત્રણ સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
(અ) સહકાર અને સમાજવાદ વચ્ચેની સામ્યતા અને તફાવતના મુદ્દાઓની ચર્ચા કરો.
(બ) સહકારી પ્રવૃત્તિની સફળતાની શરતો ચર્ચો.
- 2 ભારતમાં સહકારી પ્રવૃત્તિના માળખાની સવિસ્તાર ચર્ચા કરો. 14
અથવા
ભારતમાં સહકારી પ્રવૃત્તિના ઉદ્ભવવાના કારણોની ચર્ચા કરો.
- 3 ભારતમાં ગ્રાહક સહકારી મંડળીના ઉદ્દેશો, વિકાસ પ્રગતિ અને મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
ભારતમાં દૂધ ઉત્પાદક સહકારી મંડળીઓના ઉદ્દેશો, કામગીરી, માળખું અને સમસ્યાઓની ચર્ચા કરો.
- 4 રાજ્ય સહકારી બેંકના ઉદ્દેશો અને કામગીરીની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
નાગરિક સહકારી બેંકના ઉદ્દેશો, કાર્યો અને સમસ્યાઓની ચર્ચા કરો.
- 5 (અ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો: 7
(1) સહકારી પ્રવૃત્તિના પિતા તરીકે કોણ ઓળખાય છે?
(A) વેડરબર્ન (B) સર નિકોલસ
(C) રોબર્ટ ઓવન (D) સેલિંગમેન

- (2) સહકારી ડેરી ઉદ્યોગના ક્ષેત્રે કયા દેશનું નામ સૌથી આગળ છે?
 (A) સ્વીડન (B) જર્મની
 (C) ડેન્માર્ક (D) બ્રિટન
- (3) દુનિયામાં ધિરાણ મંડળીઓની સફળ કામગીરી બજાવનાર દેશ કયો છે?
 (A) ઈંગ્લેન્ડ (B) ભારત
 (C) જર્મની (D) ઈઝરાયલ
- (4) સહકારી મંડળીમાં ઓછામાં ઓછા કેટલા સભ્યો હોવા જોઈએ?
 (A) સાત (B) દસ
 (C) આઠ (D) પાંચ
- (5) ભારતના બેંકિંગ ઇતિહાસમાં નાગરિક સહકારી બેંકની સ્થાપના કયા શહેરમાં થઈ હતી?
 (A) અમદાવાદ (B) મુંબઈ
 (C) વડોદરા (D) છોટાઉદેપુર
- (6) મૂડીવાદમાં નીચેનામાંથી કઈ બાબતને મહત્વ આપવામાં આવે છે?
 (A) નફા (B) વ્યક્તિ
 (C) નૈતિક મૂલ્યો (D) ઉપરોક્ત તમામ
- (7) અમૂલ ડેરી ભારતના કયા જિલ્લામાં આવેલી છે?
 (A) સુરત (B) વડોદરા
 (C) આણંદ (D) પંચમહાલ

(બ) નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો.

7

- (1) ફરજિયાતપણું અને સહકાર એ બે વિરોધાભાસી શબ્દો છે.
 (2) વારસાપ્રથા એ મૂડીવાદની આર્થિક સંસ્થા છે.
 (3) 1912માં સૌપ્રથમ કો.ઓપરેટિવ ક્રેડિટ સોસાયટી એક્ટ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો.
 (4) ભારતમાં દૂધ સહકારી મંડળીનું માળખું ચાર સ્તરનું છે.
 (5) સહકારી શિક્ષણ અને તાલીમ સહકારી પ્રવૃત્તિના વિકાસ માટે જરૂરી છે.
 (6) રાજ્ય સહકારી બેંક રિઝર્વ બેંક પાસેથી ધિરાણ મેળવતી નથી.
 (7) સહકારી પ્રવૃત્તિ પરાવલંબી હોવી જોઈએ.

AG-015013-G Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November - 2024

BA00C506 : Economics

(Economic Essay-I)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : (1) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે નિબંધ લખો.
(2) પ્રત્યેક નિબંધના માકર્સ 35 રહેશે.

- 1 ભારતમાં કાળું નાણું અને સમાંતર અર્થતંત્ર.
 - 2 ભારતમાં બાળ મજૂરી.
 - 3 ગાંધીજીના આર્થિક વિચારો.
 - 4 ભારતમાં સૂક્ષ્મ ધિરાણ અને સૂક્ષ્મ વીમો.
-

AC-015014

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2024

BA00C501 : English

(History of English Literature (1832-1890))

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (a) Write a detailed note on the literary features of the Victorian Age. 14
- OR**
- (b) Write a detailed note on the trends of Victorian novel. 14
- 2 (a) Write a critical note on 'In Memoriam - From the Epilogue'. 14
- OR**
- (b) Appreciate critically 'My Last Duchess'. 14
- 3 (a) Discuss the plot-construction of 'Wuthering Heights'. 14
- OR**
- (b) Write notes on : 14
- (1) Heathcliff
- (2) Nelly Dean
- 4 Show your acquaintance with any seven of the following mentioning the name of the author, the form, the year of publication and the age/period to which it belongs : 14
- (1) In Memoriam (2) Middle March
- (3) Enoch Arden (4) The Lotus-Eaters
- (5) The Pickwick Papers (6) Unto the Last
- (7) Past and Present (8) Modern Painters
- (9) Culture and Anarchy
- 5 Choose the correct option for each of the following : 14
- (1) Which of the following period is known as the Victorian Age?
- (A) 1660-1700 (B) 1798-1832
- (C) 1832-1890 (D) 1559-1625
- (2) The most popular literary form of the Victorian Age was
- (A) Poetry (B) Drama
- (C) Novel (D) Short-story

- (3) 'The Victorian Compromise' is characterized by a compromise between _____.
- (A) Religion and Science (B) Art and Literature
(C) Religion and Politics (D) Politics and Literature
- (4) The literary genre of Tennyson's 'In Memoriam' - from the Epilogue' is _____.
- (A) Ode (B) Elegy
(C) Narrative poetry (D) Ballad
- (5) Which is the prominent literary feature of the Victorian Age?
- (A) Morality (B) Romanticism
(C) Classicism (D) Heroism
- (6) Tennyson's In Memoriam was published in _____.
- (A) 1850 (B) 1860
(C) 1832 (D) 1890
- (7) In 'In Memoriam' Tennyson mourns the death of his friend _____.
- (A) Arthur Henry Hallam (B) Shelley
(C) Keats (D) Robert Browning
- (8) Which of the following is the famous novel of Thackeray?
- (A) Pride and Prejudice (B) Vanity Fair
(C) Jane Eyre (D) Wuthering Heights
- (9) Who among the following is the narrator of 'Wuthering Heights'?
- (A) Mr. Lockwood (B) Heathcliff
(C) Catherine (D) Isabella
- (10) Which of the following poem is written by Mathew Arnold?
- (A) Longing (B) In Memoriam
(C) My Last Duchess (D) Ode to the West Wind
- (11) Robert Browning is famous for _____.
- (A) Dramatic monologues (B) Dramatic Art
(C) Humour (D) Satire
- (12) Who is the novelist of 'Wuthering Heights'?
- (A) Charlotte Bronte (B) Emily Bronte
(C) Jane Austen (D) Charles Dickens
- (13) The chief theme of 'Wuthering Heights' is _____.
- (A) Love and Revenge (B) Politics
(C) Love and Romance (D) Social Reform
- (14) 'Wuthering Heights' was published in _____.
- (A) 1847 (B) 1830
(C) 1860 (D) 1850

AB-015015

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2024

BA00C502 : English

(Form of Literature : Tragedy)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- Instructions :**
- (1) Mention clearly the options you attempt.
 - (2) Figures to the right indicate full marks.

- 1 Define 'Tragedy' and discuss its distinguishing characteristics. 14
OR
- 1 Write a detailed note on origin, growth and development of tragedy as a literary form. 14
- 2 Write notes on any **two** of the following : 14
 - (a) Greek (Classical) Tragedy.
 - (b) Romantic Tragedy.
 - (c) Senecan/Revenge Tragedy.
 - (d) Domestic Tragedy.
- 3 Evaluate 'Julius Caesar' as a typical Shakespearean tragedy. 14
OR
- 3 "Brutus's character is a conflict between his notions of honour and friendship of Caesar." Discuss how Brutus resolves this conflict and why he is unsuccessful? 14
- 4 Show your acquaintance with the following literary works 14
stating the name of the author, the year of publication, the sub-genre of work and the period or age to which it belongs :
(any **seven**)
 - (1) Ghosts
 - (2) Dr. Faustus
 - (3) Hamlet
 - (4) The Spanish Tragedy
 - (5) Emperor Jones
 - (6) Justice
 - (7) All My Sons
 - (8) Murder in the Cathedral
 - (9) The Duchess of Malfi

5 Answer the following by choosing the correct option :

14

(1) What is the term for 'purgation' of pity and fear in the audience?

- (A) Hamartia (B) Anagnorisis
(C) Catharsis (D) Peripetia

(2) Tragedy presents men as _____

- (A) they are (B) ought to be
(C) worse than they are (D) better than they are

(3) _____ is a distinguishing feature of the classical Greek tragedy.

- (A) Characters from Lower strata
(B) Linking the tragic and the comic
(C) Prohibition of violent action on the stage
(D) Violation of the rules of the unities

(4) What did Sophocles add to Greek Tragedy?

- (A) A third actor (B) A second actor
(C) A chorus (D) A female performer

(5) What does Antony offer Caesar in the market place?

- (A) The Crown (B) The key to the city
(C) A newspaper (D) A new chariot

(6) What finally convinces Brutus to join the conspirators?

- (A) Forged letters planned by Cassius
(B) Visits from the citizens
(C) His intuition
(D) Omens

(7) _____ tragedy is a typical product of the Restoration period.

- (A) Classical Tragedy (B) Romantic Tragedy
(C) Heroic Tragedy (D) Revenge Tragedy

(8) _____ is a play about middle or lower class people and their problems.

- (A) Classical Tragedy (B) Romantic Tragedy
(C) Heroic Tragedy (D) Domestic Tragedy

(9) Aeschylus, Sophocles and Euripides were the classical _____ dramatists.

- (A) Greek (B) Roman
(C) French (D) German

- (10) The term _____ means 'reversal of the character's fortune'.
- (A) Hamartia (B) Anagnorisis
(C) Catharsis (D) Peripeteia
- (11) Who wrote The White Devil?
- (A) Marlowe (B) Fletcher
(C) Webster (D) Shakespeare
- (12) Medea is a/an _____
- (A) Classical Greek Tragedy (B) Shakespearean Tragedy
(C) Heroic Tragedy (D) Modern Tragedy
- (13) 'A Streetcar Named Desire' is a tragedy written by _____
- (A) Eugene O'Neill (B) Tennessee Williams
(C) Arthur Miller (D) None
- (14) What do the conspirators do at the Senate?
- (A) Kneel around Caesar
(B) Stab him to death
(C) Proclaim "Tyranny is dead!"
(D) All of the above
-

AE-015016

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2024

BA00C503 : English

(Literary Criticism)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (a) Discuss Alexander Pope's 'Classicism'. 14
OR
(b) Elaborate on Dr. Johnson as a critic and his contribution to English criticism.
- 2 (a) Write a critical note on Wordsworth's 'Theory of Poetry'. 14
OR
(b) Discuss Coleridge's 'Theory of Imagination' and his views on poetic genius.
- 3 (a) Discuss the concept of structure elaborated in Natyashastra. 14
OR
(b) Write short notes :
(1) Bhava and vibhava
(2) The concept of Rasa
- 4 Discuss the following Literary terms : (any two) 14
(1) Expressionism
(2) Surrealism
(3) Formalism
(4) Existentialism.
- 5 Select correct options : 14
(1) _____ is Dr. Johnson's biographical cum critical account of 52 poets.
(A) Dictionary (B) Rambler
(C) Lives of poets (D) London
(2) Tradition considers Natyashastra as the _____ veda.
(A) Second (B) Third
(C) Fourth (D) Fifth

- (3) Coleridge's theory of imagination is heavily weighted in favour of _____ poetry.
- (A) Classical (B) Romantic
(C) Satirical (D) Narrative
- (4) The Lyrical Ballads was published in _____.
- (A) 1789 (B) 1800
(C) 1798 (D) 1802
- (5) Franz Kafka belongs to :
- (A) Humanism (B) Existentialism
(C) Formalism (D) Modernism
- (6) Essay on Criticism is written by _____.
- (A) Alexander Pope (B) John Dryden
(C) Wordsworth (D) Dr. Johnson
- (7) According to Bharat Muni, the number of Sthayi Bhavas are _____.
- (A) Ten (B) Eighteen
(C) Eight (D) Eighty
- (8) _____ defined poetry as the spontaneous overflow of powerful feelings.
- (A) Shelley (B) Wordsworth
(C) Mathew Arnold (D) Keats
- (9) Which literary theory was originated in Moscow ?
- (A) Structuralism (B) Humanism
(C) Formalism (D) Modernism
- (10) Biographia Literaria is a critical book written by _____.
- (A) Dr. Johnson (B) Wordsworth
(C) S.T. Coleridge (D) Alexander Pope
- (11) Preface to the plays of Shakespeare is written by _____.
- (A) Wordsworth (B) Dr. Johnson
(C) A.C. Bradley (D) Dryden
- (12) Expressionism was a revolt against the artistic and literary tradition of _____ both in subject matter and in style.
- (A) Surrealism (B) Aestheticism
(C) Realism (D) Humanism
- (13) We find roots of Humanism in the era of _____.
- (A) Renaissance (B) Romantic Age
(C) Victorian Age (D) Post World War I
- (14) _____ was influenced by German philosophers Schilling, Kant and Schiller.
- (A) John Dryden (B) Philip Sidney
(C) Coleridge (D) Wordsworth

AF-015017

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2024

BA00C504 : English

(Indian English Literature)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 (a) "Tara exposes the existent patriarchal stereotypes of the Indian mindset, which has always preferred a boy child to a girl child" Discuss the theme of "Tara" in the light of this remark. **14**

OR

- (b) Draw a pen-picture of Tara.

- 2 (a) Write a critical appreciation of the story "A Devoted Son" by Anita Desai. **14**

OR

- (b) Discuss "Let's Go Home" as a touching story about the child innocence versus the grim reality of life.

- 3 (a) Critically appreciate the poem "The Tiger and the Deer". **14**

OR

- (b) Critically appreciate the significance of the story of Sita in Toru Dutt's poem "Sita".

- 4 Show your acquaintance with the following works : (any seven) **14**
(name of the author, year of the publication, type of work the age to which it belongs to)

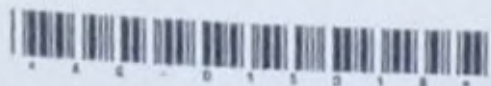
- (a) Time of Change
- (b) Golden Gate
- (c) Fire on the Mountain
- (d) The Sea of Poppies
- (e) Coolie
- (f) Malabar Mind
- (g) The English Teacher
- (h) Nectar in a Sieve
- (i) Kanthapura

5 Choose the correct option and answer the following :

14

- (a) How is Sarita related to Parvati ?
(i) Daughter-in-law (ii) Sister-in-law
(iii) Sister (iv) Aunt
- (b) "Tara" is a _____ act play.
(i) one (ii) two
(iii) three (iv) five
- (c) Who was Mr. Varma's old friend living next door ?
(i) Mr. Sharma (ii) Mr. Varma
(iii) Mr. Prajapati (iv) Mr. Bhatia
- (d) Sita is a character from which mythological book ?
(i) Mahabharata (ii) Shakuntalam
(iii) Illiad (iv) Ramayana
- (e) Towards the end of the poem, "The Tiger and the Deer",
the poet is referring to which part of the world ?
(i) Africa (ii) Australia
(iii) Asia (iv) Europe
- (f) "May the poison purify your _____".
(i) skin (ii) flesh
(iii) bones (iv) mind
- (g) "The Guide" is authored by :
(i) Mulkraj Anand (ii) R. K. Narayan
(iii) Raja Rao (iv) Salman Rushdie
- (h) Sri Aurobindo was the part of _____ movement.
(i) Quit India (ii) 1857 Rebellion
(iii) Swaraj (iv) Bengal Partition
- (i) Which class did the protagonist not like much in the story
"Let's Go Home" ?
(i) Reading (ii) Arithmetic
(iii) History (iv) Geography
- (j) Bharati is a _____.
(i) Gujarati (ii) Kannad
(iii) Tamil (iv) Marathi

- (k) Chandan changes his name to _____ in the later part of the novel.
- (i) Dan (ii) Albert
(iii) John (iv) David
- (l) The poem "Sita" is written by :
- (i) Prajwal Parajuly (ii) Toru Datt
(iii) Nissim Ezekiel (iv) Sri Aurobindo
- (m) Who is the writer of the story "The Cleft"
- (i) Prajwal Parajuly (ii) Sri Aurobindo
(iii) Anita Desai (iv) Kewlian Sio
- (n) "But the great _____ crouched and crept....". Fill in the blank :
- (i) mammoth (ii) animal
(iii) giant (iv) beast
-

AG-015018

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2024

BA00C505 : English

(Introduction to English Language and Spoken English)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

SECTION - I

1 Discuss the general characteristics of English Language. 14

OR

1 Write an essay on the Indo-European family of languages. 14

2 Write brief notes on any **seven** of the following : 14

- (1) Dialect
- (2) First Language
- (3) Foreign Language
- (4) Phoneme
- (5) Grammer
- (6) Language acquisition
- (7) Lingua franca
- (8) Second Language
- (9) Discourse

SECTION - II

3 Write short notes on any **two** of the following : 14

- (1) Organs of speech with diagram.
- (2) The phoneme and the syllable.
- (3) Manner of articulation.
- (4) Place of articulation.

4 Write phonetic transcription of the following words :

14

- (1) Bit
- (2) Bite
- (3) Straight
- (4) Shoulder
- (5) Calm
- (6) Loose
- (7) Measure
- (8) Cushion
- (9) Knowledge
- (10) About
- (11) Machine
- (12) Answer
- (13) Cheese
- (14) Keys

5 (a) Choose the correct answer from the options given below : 9

(1) The shape of the mouth cavity depends on the positions of the _____.

- (A) Tongue and lips (B) Lips
(C) Tongue (D) None

(2) The smallest sound unit of a language is known as _____.

- (A) Allophones (B) Syllable
(C) Vowels (D) None

(3) The opening between the vocal chords is called _____.

- (A) Larynx (B) Pharynx
(C) Trachea (D) Glottis

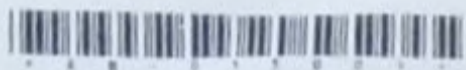
(4) English belongs to the _____ group of language.

- (A) Armenian (B) Germanic
(C) Greek (D) Celtic

(5) _____ sound is articulated by the tip of the tongue against the upper teeth.

- (A) /t/ (B) /tʃ/
(C) /n/ (D) /θ/

- (6) The soft palate is also called _____.
- (A) Uvula (B) Velum
(C) Larynx (D) Glottis
- (7) The full form of R.P. is _____.
- (A) Rendered Pronunciation
(B) Receptive pronunciation
(C) Received pronunciation
(D) Real pronunciation
- (8) Language is a system of communication through _____.
- (A) Phonetics (B) Speech
(C) Visual symbols (D) Grammer
- (9) At the top of trachea is the _____.
- (A) Pharynx (B) Larynx
(C) Uvula (D) Velum
- (b) State whether the following statements are true or false : 5
- (1) In the learning of a second language the habits already acquired in connection with one's first language does not become hindrance in one's way.
 - (2) English as spoken by educated people in India differ radically from native English in grammer and vocabulary.
 - (3) There are seven main groups of Indo-European family of languages.
 - (4) When the soft palate is lowered the air escapes through nose.
 - (5) When the words are used by a individual in a more or less precisely known situation or context, then it would mean "speech" of that person.
-

AB-015001

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2024

BA0CM501 : English

(Compulsory English : A Book of Plays)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- Instructions :**
- (1) Figures to the right indicate full marks.
 - (2) Indicate clearly the options you attempt.

- 1** Answer any **seven** of the following questions in short : **14**
- (a) How does Lomov get into his first argument with Natalia?
 - (b) How does mathematics master trap Wasserkopf?
 - (c) Why did the principal get surprised and perplexed?
 - (d) How did the teachers plan to out smart Wasserkopf?
 - (e) Whom does the Sergeant meet on his watch?
 - (f) Why does the sergeant ask his comrades not to keep watch with him?
 - (g) How is the Sergeant made to recall the days of his youth?
 - (h) What was the cause of the second quarrel between Natalia and Lomov?

- 2** (a) Read the following passage carefully and answer the questions that follow : **10**

Rabindranath Tagore was born on May 7, 1861, at Calcutta. He was the youngest son of Debendranath Tagore and Sharda Devi. His mother died in his early childhood so he was brought up most by servants. Tagore disliked formal education. He learned Painting, Anatomy, Geography, History, Literature, Mathematics, Sanskrit and English at home. He travelled with his father to Shantiniketan, Amritsar and Dalhousie. When he was away from home he read biographies, astronomy, modern science, Sanskrit and the classical poetry of Kalidasa. He was influenced by the Gurbani and Nanakbani of the Gurudwara. His father wanted him to become a barrister so he was sent to England to study law. But he returned without a degree. He was married with a ten year old girl Mrinalini Devi. He came in touch

with the political father of modern India, Gandhiji and became his devoted friend. He founded an experimental school at Shantiniketan based on Upanishadic ideals of education. His works include poetry, dramas, essays and travel diaries. He is known even today as a Composer, Painter, Writer and a Philosopher. He was awarded the Nobel Prize for Literature for "Geetanjali", in 1913. He died on August 7, 1941. He was popularly known as Gurudev.

Questions :

- (1) When was Rabindranath Tagore born and where?
 - (2) Why was he sent to England?
 - (3) What did he read when he was away from home?
 - (4) Which international award was given to Rabindranath Tagore? And why?
 - (5) What is Shantiniketan?
- (b) Match the words in the column 'A' with their meaning in column 'B' : 4

A	B
(a) Nitwit	(i) Agree
(b) Concur	(ii) A stupid person
(c) Queer	(iii) One who is an excessive eater
(d) Glutton	(iv) Strange

- 3 (a) Fill in the blanks by choosing the appropriate conditionals given at the end of each sentences: 7
- (a) If it _____ tomorrow, I will use an umbrella.
(will rain / rains)
 - (b) If you _____ harder, you would have passed your exam. (had worked, works)
 - (c) If Prachi _____ sincere, she will succeed. (is / was)
 - (d) Do not call my father unless you _____ his help.
(need, will need)
 - (e) If you tell the truth, Mona _____ you.
(forgive, will forgive)
 - (f) If the weather had not been so hot, we _____ to the market (will go, would have gone, go)
 - (g) If Rajesh _____ enough money, he would build a big house. (have, will have, had)

- (b) Translate the following sentences from English into Gujarati 7
or Hindi.
- (a) What nonsense? The meadows belong to us - not to
you.
- (b) I won't be still until you admit that Otkatai is the
better dog.
- (c) Your dear father is a gambler and glutton.
- (d) I don't think so. He has a beard.
- (e) You want me to refund your tuition fees?
- (f) To hell with a seat! I will stand.
- (g) I'm a poor ballad singer, your honour. I thought to sell
some of these ballads to the sailors.
- 4 (a) Write a letter to the Post Master of your town, complaining 8
about the irregularity of the postman in your area.
- OR**
- (a) Write a letter to the editor of a daily requesting to raise the 8
fund for the Kerala flood victims.
- (b) Give synonyms : (any **three**) 3
close, praise, easy, country
- (c) Give antonyms : (any **three**) 3
grief, ugly, guilty, reject
- 5 Choose the correct options : 14
- (a) Lomov goes to Natalia's house with
(A) a bouquet of flower (B) a love letter
(C) a marriage proposal
- (b) _____ is the writer of the play "A Marriage Proposal".
(A) Fritz Karinthy (B) Anton Chekhov
(C) Lady Gregory
- (c) The antonym of 'sharp' is _____
(A) blunt (B) thick
(C) edge
- (d) Isabella Augusta Persse is known as _____
(A) Nancy Gregory (B) Virginia Woolf
(C) Lady Gregory
- (e) _____ is a country farmer.
(A) Wasserkopf (B) Tschubukov
(C) Jimmy Walsh

- (f) 'Refund' is a play about
 (A) an income tax refund
 (B) getting fees back paid to the school
 (C) a bank refund
- (g) The author of "Refund" is from :
 (A) Bulgaria (B) Russia
 (C) Hungary
- (h) The title of the play "The Rising of the Moon" is reminiscent of
 (A) A famous Irish ballad with celebrates patriotism
 (B) An Irish Myth
 (C) An ancient epic
- (i) The synonym of 'short' is _____
 (A) Long (B) Large
 (C) Brief
- (j) At the end Wasserkopf loses the battle of nerves because of the alertness and agility of
 (A) the geography teacher (B) the maths master
 (C) the history teacher
- (k) Wasserkopf is sent to school to demand a refund of his tuition fees by :
 (A) his wife (B) Leaderer, a schoolmate
 (C) his parents
- (l) Manoj is my best friend. The word 'best' is _____
 (A) an adverb (B) an adjective
 (C) a verb
- (m) The sergeant at the end of 'The Rising of the Moon'

 (A) kills the fugitive (B) arrest him
 (C) allows him to escape
- (n) Siesta means _____
 (A) Midday rest (B) sleep
 (C) night

AC-015019

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2024

BA00C501 : Gujarati

Arvachin Gujarati Sahityano Itihas Bhag-1

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 સુધારક યુગને ઘડનારાં સામાજિક, રાજકીય અને સાંસ્કૃતિક પરિબળોનો પરિચય કરાવો. 14

અથવા

- 1 નર્મદ અથવા દલપતરામની સાહિત્યસેવાનું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. 14

- 2 સાક્ષરયુગને ઘડનારાં પરિબળો જણાવી, આ યુગમાં સાહિત્યક્ષેત્રે થયેલાં નવપ્રસ્થાનો દર્શાવો. 14

અથવા

- 2 નીચેનામાંથી કોઈ એક સર્જકનું પ્રદાન મૂલવો : 14

(1) મણિલાલ ન. દ્વિવેદી

(2) નરસિંહરાવ

- 3 ગાંધીયુગને ઘડનારાં મહત્વનાં પરિબળો વર્ણવી, આ યુગમાં સાહિત્યક્ષેત્રે થયેલાં નવપ્રસ્થાનો અને પ્રદાનો જણાવો. 14

અથવા

- 3 નીચેનામાંથી કોઈ એક સર્જકની સાહિત્યસેવાનો પરિચય કરાવો : 14

(1) ક. મા. મુનશી

(2) ઉમાશંકર જોશી

4 કૃતિનો પરિચય કરાવો : (ગમે તે બે)

14

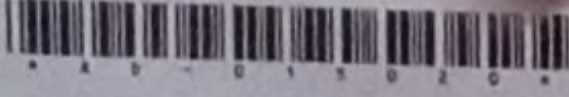
- (1) કરણધેલો
- (2) પૂર્વાલાપ
- (3) સત્યના પ્રયોગો
- (4) દક્ષિણાધન

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ આપો :

14

- (1) સુધારક યુગના સાહિત્યની મુખ્ય વિશેષતા _____ છે.
(અ) સામાજિક સુધારો (બ) ધાર્મિક સુધારો
(ક) શૈક્ષણિક સુધારો (ડ) રાજકીય સુધારો
- (2) સુધારક યુગમાં પ્રથમ આત્મકથા લખનાર સાહિત્યકાર _____ છે.
(અ) દલપતરામ (બ) નંદશંકર
(ક) નર્મદ (ડ) નવલરામ
- (3) દલપતરામને ગુજરાતીમાં કાવ્યો સર્જવાની પ્રેરણા _____ એ આપી.
(અ) રસેલ સાહેબ (બ) હોપ સાહેબ
(ક) ફાર્બસ સાહેબ (ડ) કર્નલ ટોડ
- (4) 'લલિતા દુઃખદર્શક' નાટકના લેખક _____ છે.
(અ) દલપતરામ (બ) નર્મદ
(ક) નવલરામ (ડ) રણછોડભાઈ ઉદયરામ
- (5) આઠ વિવેચક નવલરામના વિવેચનલેખો _____ ગ્રંથમાં સંગ્રહિત થયેલા છે.
(અ) કવિજીવન (બ) ગ્રંથપરીક્ષા
(ક) નર્મકવિતા (ડ) નવલ ગ્રંથાવલિ
- (6) સાક્ષરયુગમાં પાશ્ચાત્ય સંસ્કૃતિનો મહિમા કરનાર સાક્ષર _____ હતા.
(અ) ગોવર્ધનરામ ત્રિપાઠી (બ) મણિલાલ દ્વિવેદી
(ક) કલાપી (ડ) રમણભાઈ નીલકંઠ

- (7) ગુજરાતીમાં સૌપ્રથમ ખંડકાવ્ય સર્જનાર કવિ _____ છે.
 (અ) કવિ કાન્ત (બ) કલાપી
 (ક) ન્હાનાલાલ (ડ) બળવંતરાય ઠાકોર
- (8) સાક્ષરયુગમાં ડોલનશૈલીનો પ્રયોગ _____ સાહિત્યકારે કર્યો હતો.
 (અ) બળવંતરાય ઠાકોર (બ) નરસિંહરાવ
 (ક) ન્હાનાલાલ (ડ) કલાપી
- (9) રામનારાયણ પાઠકે _____ ઉપનામથી નિબંધો લખ્યા.
 (અ) શેષ (બ) વિશેષ
 (ક) દ્વિરેફ (ડ) સ્વૈરવિહારી
- (10) ગાંધીયુગના સાહિત્યની સમયસીમા _____ છે.
 (અ) ઈ.સ. 1850થી ઈ.સ. 1885
 (બ) ઈ.સ. 1915થી ઈ.સ. 1950
 (ક) ઈ.સ. 1950થી ઈ.સ. 1985
 (ડ) ઈ.સ. 1885થી આજ સુધી
- (11) 'પાદરનાં તીરથ' નવલકથાના લેખક _____ છે.
 (અ) ઝવેરચંદ મેઘામી (બ) કનૈયાલાલ મુનશી
 (ક) જયંતી દલાલ (ડ) જયંત ખત્રી
- (12) ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રથમ નવલિકા અને તેના લેખક _____ છે.
 (અ) ગોવાલણી - કંચનલાલ મહેતા (બ) પોસ્ટ ઓફિસ - ધૂમકેતુ
 (ક) મારી કમલા - મુનશી (ડ) ગૃહ પ્રવેશ - સુરેશ જોષી
- (13) 'યુગમૂર્તિ' વાર્તાકાર' તરીકે _____ સર્જક જાણીતા છે.
 (અ) ઝવેરચંદ મેઘાણી (બ) કનૈયાલાલ મુનશી
 (ક) રમણલાલ દેસાઈ (ડ) ઉમાશંકર જોશી
- (14) 'સમૂળી કાન્તિ'ના લેખક _____ છે.
 (અ) કાકાસાહેબ કાલેલકર (બ) સ્વામિ આનંદ
 (ક) કનૈયાલાલ મુનશી (ડ) કિશોરલાલ મશરૂવાળા

AD-015020

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2024

BA00C502 : Gujarati

(Bhasha Vignan Ane Gujarati Bhashano Parichaya)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 ભાષા એટલે શું? માનવ વ્યવહારમાં તેનું સ્થાન અને ઉપયોગો વિશે વિગતે નોંધ લખો. 14

અથવા

- 1 ટૂંક નોંધ લખો : (બન્ને) 14

- (1) વિવિધ વ્યાખ્યાઓને આધારે ભાષાનાં લક્ષણો.
(2) ભાષાના સામાજિક, સાંસ્કૃતિક અને પ્રાસંગિક સ્વરૂપ ભેદ.

- 2 (અ) ટૂંક નોંધ લખો : (એક) 7

- (1) ભાષા વ્યવસ્થાનાં વિવિધ સ્તરો
(2) ઉચ્ચારણ પ્રક્રિયામાં ભાગ ભજવતા અવયવો.

- (બ) ટૂંક નોંધ લખો : (એક) 7

- (1) ગુજરાતી ભાષાના વ્યંજન ઘટકો
(2) ભાષાની પરિવર્તનશીલતા.

- 3 માન્ય ભાષા અને બોલી વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરી ચરોતરી બોલીની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો. 14

અથવા

- 3 ટૂંક નોંધ લખો : (બન્ને) 14

- (1) પટ્ટણીબોલીની લાક્ષણિકતાઓ
(2) સુરતીબોલીની લાક્ષણિકતાઓ.

4 ગુજરાતી ભાષાની વિકાસરેખાના વિવિધ તબક્કાઓ વિશે વિગતે નોંધ લખો. 14

અથવા

4 ટૂંક નોંધ લખો : (બન્ને) 14

- (1) ભારતનાં ભાષાકૃષ્ણો
- (2) સંયુક્ત વ્યંજનનો લોપ અને પૂર્વસ્વર દીર્ઘત્વ

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ખાલી જગ્યા પૂરો : 14

- (1) ભાષાની મુખ્ય કામગીરી _____ છે.
(અ) જ્ઞાન સાધના (બ) સાહિત્યનું માધ્યમ
(ક) હૃદય સંવાદ (ડ) વિચાર વિનિમય
- (2) ભાષા સંકેતો મુખ્યત્વે _____ પ્રકારના છે.
(અ) વાચ્ય (બ) શ્રાવ્ય
(ક) વાચ્ય-શ્રાવ્ય (ડ) દૃશ્ય
- (3) ભાષા _____ સંકેતોની વ્યવસ્થા છે.
(અ) વાચિક (બ) યાદચ્છિક
(ક) અભિવ્યંજનાત્મક (ડ) ચિત્રાત્મક
- (4) ભાષાનું _____ ઘટકત્વ અસંઘટિત છે.
(અ) ધ્વનિતંત્ર (બ) રૂપતંત્ર
(ક) વાક્યતંત્ર (ડ) શબ્દતંત્ર
- (5) ભાષા અને બોલી વચ્ચે ખરેખર _____ ભેદ રહેલો છે.
(અ) ધ્વનિગત (બ) સ્વરૂપગત
(ક) તાત્વિક (ડ) વ્યાવહારિક
- (6) તાલવ્યના પરિસરમાં કંઠ્યનું તાલુકરણ _____ બોલીનું લક્ષણ છે.
(અ) પટ્ટણી બોલી (બ) ચરોતરી બોલી
(ક) સુરતી બોલી (ડ) સૌરાષ્ટ્રી બોલી
- (7) નીચેનામાંથી _____ ધ્વનિ ઘટકો અનુનાસિકો છે.
(અ) ક, ખ, ગ, ઘ (બ) છ, ન, મ
(ક) ચ, છ, જ, ઝ (ડ) ટ, ઠ, ડ, ઢ
- (8) નાદતંત્રી કંપન અનુભવે ત્યારે _____ ધ્વનિઓ મળે છે.
(અ) ઘોષ (બ) અઘોષ
(ક) મર્મર (ડ) મહાપ્રાણ
- (9) માન્ય ગુજરાતીમાં સાદા સ્વરો _____ છે.
(અ) આઠ (બ) દસ
(ક) બાર (ડ) સોળ

- (10) ભાષાકુળનો અભ્યાસ કરનાર પ્રથમ ભાષાવૈજ્ઞાનિક _____ હતો.
(અ) સ્ટર્ટિવન્ટ (બ) સેપિર
(ક) વિલિયમ જોન્સ (ડ) રોબર્ટ હોલ
- (11) ઈરાની ભાષાનો પ્રાચીનગ્રંથ _____ છે.
(અ) કુરાન (બ) બાઈબલ
(ક) અવેસ્તાની (ડ) ઋગ્વેદ
- (12) ભાષાનું સૌથી પરિવર્તનશીલ અંગ _____ છે.
(અ) ધ્વનિ ઘટક (બ) રૂપ ઘટક
(ક) શબ્દ ઘટક (ડ) વાક્ય ઘટક
- (13) ભાલણ ગુજરાતી ભાષાને _____ નામથી ઓળખાવે છે.
(અ) ગુર્જર ભાષા (બ) ગૌર્જર ભાષા
(ક) ગુર્જરી ભાષા (ડ) ગુજર ભાષા
- (14) પૂર્વકાલીન પ્રાકૃતભાષાના નમૂનાઓ _____ ગ્રંથમાંથી મળે છે.
(અ) રામાયણ (બ) મહાભારત
(ક) ત્રિપિટક (ડ) શિલાલેખ

AE-015021

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2024

BA00C503 : Gujarati

(Sahitya Vivechanana Siddhanto Bhag-1)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નના જવાબ આપવા ફરજિયાત છે.
(2) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણભાર દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

1 લલિતકલાની વિભાવના આપી, કલાના પ્રકાર જણાવો. 14

અથવા

બધી જ કલાઓમાં સાહિત્યની કલા સર્વશ્રેષ્ઠ છે. ચર્ચા કરો.

2 ભરતના રસસૂત્રની સદષ્ટાંત ચર્ચા કરો. 14

અથવા

નીચેનામાંથી બે ટૂંક નોંધ લખો :

- (1) ધ્વનિ સિદ્ધાંત
- (2) વક્રોક્તિ સિદ્ધાંત
- (3) રીતિ.

3 પ્રશિષ્ટ સાહિત્ય અને કૌતુકરાગી સાહિત્યની સદષ્ટાંત ચર્ચા કરો. 14

અથવા

વાસ્તવદર્શી સાહિત્ય અને આધુનિક સાહિત્યની વિચારધારાનો પરિચય કરાવો.

4 કાવ્યનાં પ્રયોજનોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

કાવ્યના હેતુઓની સદષ્ટાંત ચર્ચા કરો.

5 નીચેના પ્રશ્નોના વિકલ્પોમાંથી સાચો વિકલ્પ આપો :

(1) ધારેલું પરિણામ નિપજાવવા ચોકસાઈ અને વિચારપૂર્વક યોજેલું કૌશલ તે કલા. આ વ્યાખ્યા _____ એ આપી છે.

(અ) વર્ડઝવર્થ (બ) એબરકોમ્બી

(ક) મેથ્યુ આર્નોલ્ડ (ડ) કાર્લાઈલ

(2) કલાના મુખ્ય બે પ્રકાર _____ છે.

(અ) શિલ્પ અને સ્થાપત્ય (બ) કવિતા અને વિવેચન

(ક) લલિત-લલિતેતર (ડ) સંગીત અને સાહિત્ય

(3) સ્થાપત્ય, શિલ્પ, ચિત્ર, સંગીત અને સાહિત્ય કલાનો સમાવેશ લલિત કલામાં થાય છે. સાચુ કે ખોટું?

(4) ઉપાદાનની સૂક્ષ્મતાને આધારે કલાની ઉચ્ચાવચતાની ચર્ચા કરનાર કલામીમાંસક _____ હતા.

(અ) પ્લેટો (બ) હેગલ

(ક) એરિસ્ટોટલ (ડ) ભરત

(5) લલિતકલાઓમાં શ્રેષ્ઠ કલા _____ ને ગણવામાં આવે છે.

(અ) શિલ્પ (બ) ચિત્ર

(ક) સંગીત (ડ) સાહિત્ય કલા

(6) લલિત સાહિત્યમાં _____ નું પ્રાધાન્ય હોય છે.

(અ) રસનું (બ) માહિતીનું

(ક) જ્ઞાનનું (ડ) બોધનું

(7) કુન્તકે આપેલા કાવ્ય ગ્રંથનું નામ _____ છે.

(અ) કાવ્યાલંકાર (બ) વક્રોક્તિજીવિતમ્

(ક) શ્રાદ્ધ વિવેક (ડ) કાવ્ય પ્રકાશ

(8) ભામહે _____ ગ્રંથમાં કાવ્યની વ્યાખ્યા આપી છે.

(અ) કાવ્યપ્રકાશ (બ) કાવ્યાલંકાર

(ક) કાવ્યશાસ્ત્ર (ડ) આલંકારશાસ્ત્ર

(9) તદ્દૌષો શબ્દાર્થો સગુણાવનલંકૃતિ પુનઃકવાડપિ કાવ્ય વિશેનું વિધાન _____ એ કર્યું છે.

(અ) રુદ્રટ (બ) ભામહ

(ક) રાજશેખર (ડ) મમ્મટ

- (10) Poetry is musical thoughtની વ્યાખ્યા _____ એ આપી છે.
 (અ) વર્ડઝવર્થ (બ) શૈલી
 (ક) મેથ્યુ આર્નોલ્ડ (ડ) કાર્લાઈલ
- (11) વિભાવનાના બે _____ પ્રકાર છે.
 (અ) સ્થાયી અને સંચારી (બ) રસ અને ભાવ
 (ક) આલંબન અને ઉદ્દીપન (ડ) વિભાવ અને અનુભાવ
- (12) ધ્વનિ સિદ્ધાંતના પ્રણેતા આનંદવર્ધન છે. સાચુ કે ખોટું?
- (13) કવિતા એટલે લાગણીમય વિચાર, આ વિધાન _____ એ આપ્યું છે.
 (અ) નર્મદ (બ) રા. વિ. પાઠક
 (ક) સુન્દરમ્ (ડ) ઉમાશંકર જોશી
- (14) મમ્મટે પોતાના _____ ગ્રંથમાં કાવ્યનાં પ્રયોજનોની ચર્ચા કરી છે.
 (અ) કાવ્યપ્રકાશ (બ) કાવ્યાદર્શ
 (ક) કાવ્યનિમજ્જન (ડ) કાવ્યદર્પણ

AF-015022

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November - 2024

BA00C504 : Gujarati

(‘ચહેરા’ - ‘મધુરાય’)

(Core Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 મધુરાયના જીવનની રૂપરેખા આપી તેને ઘડનારાં પરિબળો જણાવો. 14
અથવા
- 1 મધુરાયના સમગ્ર સાહિત્યસર્જન વિશે જણાવી, નવલકથાકાર તરીકે તેમનો વિગતે પરિચય કરાવો. 14
- 2 આધુનિક નવલકથા ‘ચહેરા’નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો. 14
અથવા
- 2 ‘આપણો ચહેરો આપણા ધડ પર નથી, ટુકડે ટુકડે વહેંચાઈ ગયો છે, કદાચ આપણી આસપાસના ચહેરાની આડશે.’ - ‘ચહેરા’ નવલકથાને આધારે આ વિધાનની સમીક્ષા કરો. 14
- 3 કોઈ પણ બે ટૂંકનોંધ લખો : 14
(૧) ‘ચહેરા’ નવલકથાના સ્ત્રી પાત્રો
(૨) ‘ચહેરા’ નવલકથાના સંવાદો
(૩) ‘ચહેરા’ નવલકથાની નિરૂપણરીતિ
(૪) ‘ચહેરા’ શીર્ષકની યથાર્થતા.
- 4 કોઈ પણ એક કાવ્યનો આસ્વાદ કરો : 14
(1) એક હતી સર્વકાલીન વાર્તા
ધારો કે એક સાંજ આપણે મળ્યાં અને આપણે હળ્યા પણ આખા આ આયખાનું શું?
ખુલ્લી આ આંખ અને કોરી કિતાબ એને ફરી ફરી કેમ કરી વાંચશું?
માનો કે હોઠ સહેજ મ્હોરી ઊઠ્યા ને છાતીમાં મેઘધનુષ ફોરી ઊઠ્યા પણ બળબળતી આ વેદનાનું શું?
આકાશે આમ ક્યાંક ઝૂકી લીધું ને ફૂલોને ‘કેમ છો?’ પૂછી લીધું પણ ઝૂરતા આ ઓરતાનું શું?
ધારો કે રાણી! તમે જીતી ગયાં અને ધારો કે વાયરા વીતી ગયા પણ આ માંડલી વારતાનું શું?

- જગદીશ જોષી

- (2) એક એવું ઘર મળે આ વિશ્વમાં,
જ્યાં કશા કારણ વિના પણ જઈ શકું;
એક એવું આંગણું કે જ્યાં મને;
કોઈ પણ કારણ વિના શૈશવ મળે!
- એક બસ એક જ મળે એવું નગર;
જ્યાં ગમે ત્યારે અજાણ્યો થઈ શકું;
'કેમ છો?' એવું ય ના કહેવું પડે;
સાથ એવો પંથમાં ભવભવ મળે!
- એક એવી હોય મહેફિલ જ્યાં મને,
કોઈ બોલાવે નહિ ને જઈ શકું!
એક ટહુકામાં જ આ રૂંવે રૂંવે,
પાનખરનાં આગમનનો રાવ મળે!
- તો ય તે નાં રંજ કેં મનમાં રહે-
અહીંથી ઊભો થાઉં ને મૃત્યુ મળે....

- માધવ રામાનુજ

5 નીચેના પ્રશ્નોના યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ઉત્તર આપો.

14

- (1) હાલમાં મધુરાય _____ દેશમાં રહે છે.
(અ) આફ્રિકા (બ) અમેરિકા
(ક) કેનેડા (ડ) લંડન
- (2) મધુરાયનો જન્મ _____ તારીખે થયો હતો.
(અ) 18-07-1942 (બ) 16-07-1942
(ક) 21-07-1945 (ડ) 22-07-1945
- (3) મધુરાયને ભૂપેન ખખ્ખર એવોર્ડ ઈ.સ. _____ માં મળ્યો.
(અ) 2002 (બ) 2003
(ક) 2004 (ડ) 2006
- (4) મધુરાયે પ્રાથમિક અને માધ્યમિક શિક્ષણ _____ માંથી લીધું.
(અ) દ્વારકા (બ) અમદાવાદ
(ક) કલકત્તા (ડ) જામખંભાણિયા
- (5) મધુરાયે સ્નાતકની ડિગ્રી _____ માંથી મેળવી.
(અ) કલકત્તા - રેસીડેન્સ કોલેજ
(બ) કલકત્તા - લો કોલેજ
(ક) અમદાવાદ - ગુજરાત કોલેજ
(ડ) અમદાવાદ - એચ. કે. કોલેજ

- (6) અમેરિકામાં મધુરાયે _____ સાપ્તાહિકનો પ્રારંભ કર્યો.
 (અ) ગુજરાતી (બ) હિન્દી
 (ક) બંગાળી (ડ) મરાઠી
- (7) લેખક _____ ના વપરાયેલાં કપડાં અને જોડાં પહેરતાં હતાં.
 (અ) ભંવરલાલ (બ) કિશોરીમલ
 (ક) દૌલત (ડ) યુસુફ
- (8) 'હું માનસિક રીતે અપંગ છું, શારીરિક રીતે નહીં', આ વાક્ય _____ બોલે છે.
 (અ) લેખક (બ) યુસુફ
 (ક) પુલુ (ડ) દૌલત
- (9) 'હું તમને યાદતી નહોતી, હવે પણ યાદતી નથી' - આ વાક્ય _____ ના પત્રનું છે.
 (અ) સરલા (બ) રતુ
 (ક) શ્રીલેખા (ડ) મૃદુ
- (10) 'અનુત્તર તંગતાના મૌનનો વળાંક આપીને જાણીતી લિપિના અક્ષરોમાંથી 'ચહેરા'એ પોતાની કામની લિપિ બનાવી છે.' 'ચહેરા' નવલકથા વિશેનું આ વિધાન _____ એ કર્યું છે.
 (અ) મધુરાય (બ) સિતાંશુ યશશ્ચન્દ્ર
 (ક) સુરેશ જોશી (ડ) રાધેશ્યામ શર્મા
- (11) 'ધ લાઈટ ઈન ધ ફોરેસ્ટ' કૃતિનું સાહિત્યસ્વરૂપ _____ છે.
 (અ) અનુવાદ (બ) નાટક
 (ક) નિબંધ (ડ) નવલકથા
- (12) નવલકથામાં લેખકના મિત્ર પુલુ સાથેની ઓળખાણ _____ સ્થળે થઈ.
 (અ) લાઈબ્રેરીમાં (બ) મુંબઈમાં
 (ક) બજારમાં (ડ) અમદાવાદમાં
- (13) પુલુ મૂળ _____ શહેરનો વતની હતો.
 (અ) બનારસ (બ) મુંબઈ
 (ક) કલકત્તા (ડ) દ્વારકા
- (14) નવલકથામાં રંજનાના ભાઈનું નામ _____ છે.
 (અ) મીનુ (બ) દીપ
 (ક) પ્રદીપ (ડ) દીપુ

AE-313015

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

November - 2024

MA01C304 : Gujarati

(Sahitya Svaroop - Padhya)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 રાસ-રાસા સાહિત્યસ્વરૂપનાં લક્ષણોની વિગતે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 1 તત્કાલીન સાહિત્યસ્વરૂપોઘી રાસ સ્વરૂપ કેવી રીતે અલગ પડે છે? ચર્ચા કરો. 14
- 2 'ભરતેશ્વર બાહુબલિ' રાસમાં નિરૂપિત રસવૈવિધ્યની સાધક-બાધક ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 2 શાલિભદ્રસૂરિ કૃત 'ભરતેશ્વર બાહુબલિરાસ'નું રાસ સાહિત્યસ્વરૂપને આધારે મૂલ્યાંકન કરો. 14
- 3 ખંડકાવ્ય સ્વરૂપની વિભાવના સમજાવી તેના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 3 ટૂંક નોંધ લખો : (બન્ને) 14
(1) ખંડકાવ્ય અને ઊર્મિકાવ્ય
(2) ખંડકાવ્યમાં કથાવસ્તુ અને વસ્તુ સંકલના.
- 4 નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક કાવ્યની સમીક્ષા કરો : 14
(1) ચક્રવાક મિથુન
(2) ગ્રામમાતા
(3) બાહુક
અથવા
- 4 ટૂંકનોંધ લખો : (બન્ને) 14
(1) 'જટાયુ' ખંડકાવ્યમાં આધુનિકતા
(2) 'શિખંડી' ખંડકાવ્યમાં કવિકર્મ.

5 યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો :

14

- (1) 'ભરતેશ્વર બાહુબલિ'માં ભરતની માતાનું નામ _____ છે.
(અ) સુમંગલા (બ) સુનંદા
(ક) સુલોચના (ડ) સુભદ્રા
- (2) ભરતેશ્વર બાહુબલિ રાસ કૃતિ _____ ઠવણીમાં વિભાજિત છે.
(અ) 10 (બ) 12
(ક) 14 (ડ) 16
- (3) નીચેનામાંથી કઈ કૃતિ રાસ સ્વરૂપની નથી?
(અ) જંબુસામિચરિય (બ) પેથડ રાસ
(ક) સંદેશ રાસ (ડ) વસંત વિલાસ
- (4) ચક્ર ચલાવનાર ભરતની સરખામણી બાહુબલિ કોની સાથે કરે છે?
(અ) લુહાર (બ) કુંભાર
(ક) રાજા (ડ) સૈનિક
- (5) રાસ એક નૃત્ય પ્રકાર છે એમ કહીને _____ એ રાસના બે પ્રકાર નોંધ્યા છે.
(અ) કે. હ. ધ્રુવ (બ) કે. કા. શાસ્ત્રી
(ક) હરિવલ્લભ ભાયણી (ડ) બળવંત જાની
- (6) રાસ સ્વરૂપમાં _____ અને તાલ એ મુખ્ય વિશેષતા છે.
(અ) શબ્દ (બ) ગેયતા
(ક) પોષાક (ડ) લાડી
- (7) મોટાભાગે કવિ રાસનો આરંભ _____ થી કરે છે.
(અ) મંગલાચરણ (બ) કથા નિર્દેશ
(ક) કવિ (ડ) પ્રકૃતિથી
- (8) ઉમાશંકર જોશી ખંડકાવ્યને _____ કાવ્ય કહે છે.
(અ) કથનોર્મિ (બ) નાટ્યોર્મિ
(ક) સંગીત કાવ્ય (ડ) એક પણ નહિ

- (9) નીચેનામાંથી કયું ખંડકાવ્ય કાન્તનું નથી.
- (અ) અતિજ્ઞાન (બ) દેવયાની
(ક) વસંત વિજય (ડ) સારસી
- (10) નરસિંહરાવ રચિત ખંડકાવ્ય _____ છે.
- (અ) અશ્વત્થામાની સ્વગતોક્તિ (બ) એભલવાળો
(ક) તુકારામનું સ્વર્ગારોહણ (ડ) ચિત્ર વિલોપન
- (11) 'અંતઘડીએ અજાગિલ' કૃતિના સર્જક _____ છે.
- (અ) ચિનુ મોદી (બ) વિનોદ જોશી
(ક) હસમુખ પાઠક (ડ) કલાપી
- (12) 'વસંત વિજય' ખંડકાવ્યનો આધાર _____ માંથી લેવામાં આવ્યો છે.
- (અ) રામાયણ (બ) ભગવદ્ગીતા
(ક) મહાભારત (ડ) શિવપુરાણ
- (13) આધુનિક કવિતાનું મોઘું નજરાણુ કહેવાયેલું 'જટાયું' કાવ્ય _____ ખંડમાં છે.
- (અ) સાત (બ) ચાર
(ક) બે (ડ) આઠ
- (14) "જે બુદ્ધના સ્તૂપને પૂજશે એને મોતની સજા મળશે" - આ _____ ખંડકાવ્યનો સંદર્ભ છે.
- (અ) છેલ્લી પૃષ્ઠા (બ) તુકારામનું સ્વર્ગારોહણ
(ક) બારુક (ડ) ચિત્ર વિલોપન

AC-015026

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November - 2024

BA00C501 : Hindi

(Bhartiya Kavyashastra)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 काव्य की परिभाषा देते हुए काव्य के स्वरूप की चर्चा कीजिए। 14
अथवा
- 1 काव्य के प्रयोजनों पर सविस्तार प्रकाश डालिए। 14
- 2 शब्द शक्ति की परिभाषा देते हुए लक्षणा शब्द शक्ति के भेदों/पभेदों को सोदाहरण समझाइए। 14
अथवा
- 2 व्यंजना शब्द शक्ति की व्याख्या देते हुए व्यंजना शब्द शक्ति के भेदों को समझाइए। 14
- 3 रस के स्वरूप की चर्चा करते हुए रस के अंगों का परिचय दीजिए। 14
अथवा
- 3 शृंगार और वीर रस का उदाहरण सहित परिचय दीजिए। 14
- 4 निम्नलिखित अलंकारों और छंदों का उदाहरण सहित परिचय दीजिए। 14
(अ) अनुप्रास और यमक।
अथवा
(अ) उपमा और उत्प्रेक्षा।
(ब) दोहा और चौपाई।
अथवा
(ब) कवित्त और शिखरिणी।

(अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए।

- (1) चित्त को उत्तेजित करने वाले गुण को _____ कहते हैं।
(ओज, प्रसाद, माधुर्य)
- (2) 'मोहन गद्या है' वाक्य में _____ शब्द है।
(वाचक, लक्षक, व्यंजक)
- (3) व्यभिचारीभावों की संख्या आचार्यों ने _____ बताई है।
(तीन, नौ, तैतीस)
- (4) जिसकी तुलना की जाए उसे _____ कहते हैं।
(उपमेय, उपमान, साधारण धर्म)
- (5) तीन तीन अक्षरों के समूह को _____ कहा जाता है।
(यति, गति, गण)

(ब) निम्नलिखित विधान सही है या गलत बताइए:

- (1) 'वाक्यं रसात्मकं काव्यम्' आ. विश्वनाथ ने कहा है।
- (2) 'श्लेष' शब्द का अर्थ रूप धारण करना होता है।
- (3) 'पंकज' यौगिक शब्द है।
- (4) शरीर से पसीना निकलना स्वेद अनुभाव है।
- (5) हरिगीतिका छंद में 28 मात्राएं होती हैं।

(क) सही जोड़े मिलाइए:

(अ)	(ब)
(1) आ. भरतमुनि	(1) शोक
(2) करुण	(2) नाट्यशास्त्र
(3) रौद्र	(3) काव्यप्रकाश
(4) आ. मम्मट	(4) क्रोध

AD-015027

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November - 2024

BA00C502 : Hindi

(Hindi Bhasha Aur Lipi)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 भाषा की परिभाषा देते हुए भाषा की विशेषताओं पर प्रकाश डालिए। 14

अथवा

1 भारोपीय परिवार की भाषाओं का विस्तार से परिचय दीजिए। 14

2 आधुनिक भारतीय आर्यभाषा के विकास की रूपरेखा स्पष्ट कीजिए। 14

अथवा

2 प्राचीन एवं मध्यकालीन भारतीय आर्यभाषाओं पर प्रकाश डालिए। 14

3 खड़ी बोली के उद्भव और विकास की रूपरेखा स्पष्ट कीजिए। 14

अथवा

3 लिपि की परिभाषा देते हुए देवनागरी लिपि की वैज्ञानिकता को स्पष्ट कीजिए। 14

4 टिप्पणी लिखिए : (किन्हीं दो) 14

(क) द्रविड भाषा परिवार

(ख) हिन्दी शब्दसमूह

(ग) हिन्दी वर्तनी के नियम

(घ) हिन्दी की उपभाषाएं

5 सूचनानुसार कीजिए :

(क) रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए :

5

(1) विश्व के भाषा परिवारों में भौगोलिक दृष्टि से भारोपीय परिवार _____
खंड में आता है।

(अमेरिका, अफ्रीका, यूरोशिया)

(2) सतम _____ भाषा का शब्द है।

(लेटिन, ग्रीक, अवेस्ता)

(3) कन्नड _____ राज्य की भाषा है।

(केरल, कर्णाटक, महाराष्ट्र)

(4) अष्टाध्यायी _____ का ग्रंथ है।

(कात्यायन, पतंजलि, पाणिनी)

(5) गुरुमुखी _____ भाषा की लिपि है।

(महाराष्ट्री, पंजाबी, हिन्दी)

(ख) निम्नलिखित वाक्यों को लिखकर सही वाक्य के सामने सही (✓) और गलत 5
वाक्य के सामने गलत (×) का निशान लगाइए।

(1) खड़ीबोली का विकास ब्राचड अपभ्रंश से हुआ।

(2) कृष्ण, हस्त, कर्म, चंद्र तत्सम शब्द है।

(3) अवधी, बघेली, छतीसगढी राजस्थान की बोलियाँ है।

(4) भाषा अर्जित संपत्ति है।

(5) बुद्ध के उपदेश पाली भाषा में सुरक्षित है।

(ग) जोड़े मिलाइए :

4

(1) जेंदावेस्ता

(1) सिंधी

(2) सुरसागर

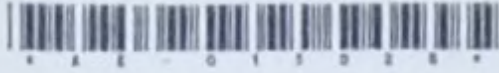
(2) पारसी

(3) शाहजोरिसालों

(3) पाली

(4) जातककथाएँ

(4) ब्रज

AE-015028

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November - 2024

BA00C503 : Hindi

Adunik Hindi Gadhya Ka Itihas (Up to 1960)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 हिन्दी कहानी का उद्भव बताकर प्रेमचंद के योगदान पर प्रकाश डालिए। 14
अथवा
- 1 हिन्दी उपन्यास का उद्भव एवं विकास पर विस्तार से लिखिए। 14
- 2 हिन्दी नाट्य साहित्य में जयशंकर प्रसाद का महत्वपूर्ण योगदान है। - इस कथन की चर्चा कीजिए। 14
अथवा
- 2 एकांकी के उद्भव एवं विकास की चर्चा कीजिए। 14
- 3 आलोचना का उद्भव एवं विकास लिखिए। 14
अथवा
- 3 निबंधकार के रूप में प्रतापनारायण मिश्र के योगदान पर प्रकाश डालिए। 14
- 4 संक्षेप में लिखिए: (किन्हीं दो) 14
(अ) आत्मकथा उद्भव एवं विकास।
(ब) पथ के साथी के चरित्र।
(क) संस्मरण : उद्भव एवं विकास।
(ड) अंधेर नगरी : कृति परिचय
- 5 (अ) रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए: 10
(1) 'एक टोकरी भर मिट्टी' कहानी _____ पत्रिका में प्रकाशित हुई थी।
(सरिता, इन्दु, सरस्वती)
(2) प्रेमचंद की अंतिम कहानी 'कफन' _____ ई. में प्रकाशित हुई।
(1936, 1919, 1916)

- (3) _____ देवकीनंदन खत्री का प्रसिद्ध उपन्यास है।
(परीक्षा गुरु, चन्द्रकान्ता, भाग्यवती)
- (4) प्रेमचंद के गोदान में _____ जीवन की समस्याओं को चित्रित किया है।
(डॉक्टर, मजदूर, कृषक)
- (5) _____ भारतेन्दुजी का नाट्य प्रहसन है।
(अंधेर नगरी, देशदशा, उलटफेर)
- (6) जयशंकर प्रसाद ने _____ नाटकों की रचना की।
(सामाजिक, राजनीतिक, ऐतिहासिक)
- (7) डॉ. नगेन्द्र ने _____ को हिन्दी का प्रथम एकांकी माना है।
(बादल की मृत्यु, एक घूँट, श्यामा)
- (8) 'बोलती प्रतिमा' _____ का रेखाचित्र है।
(पं. श्रीराम शर्मा, महादेवी वर्मा, धर्मवीर भारती)
- (9) _____ प्रतापनारायण मिश्र का निबंध है।
(दाँत, नाखून, पैर)
- (10) 'क्या भूलूँ क्या याद करूँ' _____ की आत्मकथा है।
(मोहन राकेश, हरिवंशराय बच्चन, गांधीजी)

(ब) सही या गलत बताइए:

- (1) 'उसने कहा था' चन्द्रधर शर्मा गुलेरी की कहानी है।
- (2) 'गेहूँ और गुलाब' रामवृक्ष बेनीपुरी का नाटक है।
- (3) 'चिंतामणि' आ. रामचन्द्र शुक्ल का निबंध संग्रह है।
- (4) प्रेमचंद को उपन्यास सम्राट कहा जाता है।

4

AF-015029

Seat No. _____

B. A. (Sem-V) Examination

November - 2024

BA00C504 : Hindi

(Prayojanmulak Hindi)

(Core Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 प्रयोजनमूलक हिन्दी का स्वरूप स्पष्ट करते हुए विशेषताओं पर प्रकाश डालिए। 14
- अथवा
- 1 प्रयोजनमूलक हिन्दी की प्रमुख प्रयुक्तियों को स्पष्ट कीजिए। 14
- 2 राजभाषा हिन्दी का स्वरूप और उसका महत्व स्पष्ट कीजिए। 14
- अथवा
- 2 राजभाषा हिन्दी की संवैधानिक स्थिति स्पष्ट कीजिए। 14
- 3 औपचारिक एवं अनौपचारिक पत्रों में अंतर स्पष्ट कीजिए। 14
- अथवा
- 3 टिप्पणी लिखिए : 14
(क) टिप्पण (ख) अवेदनपत्र
- 4 अनुवाद की अवधारणा स्पष्ट करके उसके प्रकारों पर प्रकाश डालिए। 14
- अथवा
- 4 अच्छे अनुवादक के गुण सविस्तर समझाइए। 14

5 सूचनानुसार लिखिए : 14

(अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थान की पूर्ति कीजिए। 5

(1) संविधान के परिच्छेद _____ के अनुसार संघ की राजभाषा हिन्दी है। (३४३, ३४४, ३४५)

(2) मानक हिन्दी का विकास _____ से हुआ।
(खड़ीबोली, उर्दू, ब्रज)

(3) संघ की लिपि _____ है।
(लहदा, गुरुमुखी, देवनागरी)

(4) आलेखन की भाषा _____ होनी चाहिए।
(आलंकारिक, क्लिष्ट, सादगीपूर्ण)

(5) वैज्ञानिक और तकनीकी आयोग की स्थापना _____ में की गई।
(१९६७, १९६५, १९६९)

(आ) निम्नांकित के सही (✓) गलत (×) दर्शाइए। 4

(1) प्रयोजनमूलक शब्द अंग्रेजी फंक्शनल का पर्यायी शब्द है।

(2) प्रयोजन के अनुसार भाषा में विषयगत प्रयोग पद्धति को प्रयुक्ति कहते हैं।

(3) प्रारूपण को ज्ञापन भी कहा जाता है।

(4) अर्थ को बनाये रखते हुए अन्य भाषा में अंतरण करना अनुवाद है।

(इ) हिन्दी में अनुवाद कीजिए। 5

ચંદ્રયાન ૩ એ ભારતનું એક મહત્વાકાંક્ષી મિશન છે. જેનાથી ચંદ્રની સપાટી સંબંધિત વૈજ્ઞાનિકોને ચંદ્ર પર થઈ રહેલી તમામ ગતિવિધિઓની જાણકારી મળશે. આ મિશનનો તમામ શ્રેય ભારતીય અવકાશ સંશોધન સંસ્થા ઈસરોને જાય છે. ૧૪ જુલાઈ ૨૦૨૩ના રોજ ઈસરો દ્વારા ચંદ્રયાન ૩ મહત્વપૂર્ણ મિશન લોન્ચ કરવામાં આવ્યું. જે ૨૩ ઓગસ્ટ, ૨૦૨૩ના રોજ ચંદ્રની દક્ષિણ ધ્રુવ સપાટી પર સફળતાપૂર્વક ઉતર્યું હતું. ચંદ્રયાન ૩નું રોવર માટે વૈજ્ઞાનિકો માટે ખૂબ જ ફાયદાકારક સાબિત થશે.

AG-015031

Seat No. _____

B. A. (Sem.-V) Examination

November - 2024

BA00C506 : Hindi

Vishishta Sahityakar (Mohan Rakesh) Gadhya Viddhya

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 मोहन राकेश के व्यक्तित्व एवं कृतित्व पर प्रकाश डालिए। 14
अथवा
- 1 'आधे-अधूरे' नाटक की कथावस्तु पर प्रकाश डालिए। 14
- 2 'आधे-अधूरे' नाटक की समीक्षा कीजिए। 14
अथवा
- 2 सावित्री की चारित्रिक विशेषताएँ स्पष्ट कीजिए। 14
- 3 'एक और जिन्दगी' कहानी की कथावस्तु अपने शब्दों में लिखिए। 14
अथवा
- 3 कहानी कला के तत्वों के आधार पर 'मलबे का मालिक' कहानी की समीक्षा कीजिए। 14
- 4 ससंदर्भ व्याख्या कीजिए: 14
(अ) 'माँ जब वह दुनिया बन जायेगी, तो तुझे पता चलेगा कि तेरा नालायक बेटा कितना लायक है?'
अथवा
'मैं कहती हूँ, मेरी आँखों के सामने रहेगा, तो मुझे पता चलता रहेगा कि क्या करता है, क्या नहीं करता...'
(ब) 'मैं इस घर में एक रबड़-स्टैप भी नहीं, सिर्फ एक रबड़ का टुकड़ा हूँ। बार-बार घिसा जाने वाला रबड़ का टुकड़ा'
अथवा
'फिर भी मैं इस घर से चिपका हूँ क्योंकि अंदर से मैं आरामतलब हूँ, घरघुसरा हूँ मेरी हड्डियाँ में जग लगा है।'

(अ) सही विकल्प चुनकर रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए।

- (1) मोहन राकेश को बचपन में _____ नाम से पुकारा जाता था।
(भदन मोहन, माहिर मोहन, माधव मोहन)
- (2) मोहन राकेश _____ कहानी आंदोलन के प्रमुख कर्णधार थे।
(समकालीन, नयी कहानी, साठोत्तरी)
- (3) आधे-अधूरे नाटक का पहला मंचन _____ वर्ष में हुआ।
(1949, 1959, 1969)
- (4) पाकिस्तान के मुसलमान _____ देखने के लिए अमृतसर आये थे।
(हॉकी मैच, क्रिकेट, फुटबोल)
- (5) विभाजन के समय _____ होकर अमृतसर से जाना पडा था।
(नाराज, मजबूर, खुश)

(ब) उचित जोड़े मिलाइए।

(क)	(ख)
(1) गणेशन	(1) मलबे का मालिक
(2) पलाश	(2) उपन्यास
(3) मनोरी	(3) आर्द्रा
(4) अंधेरे बंद कमरे	(4) नाटक
(5) आषाढ का एक दिन	(5) एक और जिन्दगी

(क) निम्नलिखित विधानों सही (✓) या गलत (×) पहचानिए।

- (1) मोहन राकेश की प्रारंभिक शिक्षा अमृतसर में हुई।
- (2) वेशभूषा एवं साज-सज्जा अभिनेयता के गुण है।
- (3) सावित्री पूरे नाटक की केन्द्रीय पात्रा है।
- (4) बीना 'एक और जिन्दगी' कहानी का पात्र नहीं है।